

การเพิ่มประสิทธิภาพการประสานงานคดี
กับพนักงานอัยการในคดีแพ่งของสำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นางสาววิภารัตน์ ถมยา

รายงานวิชาการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การพัฒนานักบริหารระดับสูงสำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 11
สถาบันพระปกเกล้า

พ.ศ. 2562

ลิขสิทธิ์ของสถาบันพระปกเกล้า

การเพิ่มประสิทธิภาพการประสานงานคดีกับพนักงานอัยการในคดีแพ่ง
ของสำนักกฎหมายสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

โดย

นางสาววิภารัตน์ ถมยา รหัสประจำตัว 61-11-58

สถาบันพระปกเกล้า

รายงานวิชาการส่วนบุคคล เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการประสานงานคดี
กับพนักงานอัยการในคดีแพ่งของสำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

อาจารย์ที่ปรึกษา :

.....
(อาจารย์วิฑูรย์ ชัยภาคภูมิ)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม :

.....
(อาจารย์กิตติมา บุณนาค)

อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง
สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 11

.....
(ศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย)
เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

บทคัดย่อ

- ชื่อผู้จัดทำ : นางสาววิภารัตน์ ฤมยา นักศึกษาสถาบันพระปกเกล้า หลักสูตร
ประกาศนียบัตรการพัฒนาผู้บริหารระดับสูงสำหรับข้าราชการรัฐสภา
รุ่นที่ 11
- ชื่อหัวข้อเอกสาร : การเพิ่มประสิทธิภาพการประสานงานคดีกับพนักงานอัยการ
ในคดีแพ่งของสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ วิทวัส ชัยภาคภูมิ
- อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : อาจารย์ กิตติมา บุณนาค

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาถึงวิธีการและขั้นตอนของการปฏิบัติหน้าที่ของนิติกรในการประสานงานกับพนักงานอัยการในคดีแพ่ง 2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของนิติกรในการประสานงานกับพนักงานอัยการในคดีแพ่ง และ 3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการการปฏิบัติหน้าที่ของนิติกรในการประสานงานกับพนักงานอัยการในคดีแพ่ง โดยเป็นการวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) เป็นหลัก ประกอบกับการระดมสมอง (Brainstorming) กับนิติกรผู้ปฏิบัติงานด้านการประสานงานคดีกับพนักงานอัยการในคดีแพ่งของสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ระดับชำนาญการพิเศษและระดับเชี่ยวชาญ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานและแนวทางการแก้ไขปัญหา

ผลการศึกษาพบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการประสานงานคดีแพ่งจากการวิเคราะห์งานด้านการประสานงานคดีของนิติกรของสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ประกอบการประชุมระดมสมอง (Brainstorming) ของนิติกรผู้มีประสบการณ์ในการประสานงานคดีแพ่งของสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของนิติกรในการประสานงานกับพนักงานอัยการในคดีแพ่ง แบ่งตามลักษณะงาน

การศึกษานี้ จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการประสานงานคดีกับพนักงานอัยการในคดีแพ่งของสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร คือ ควรกำหนดให้นิติกรผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการประสานงานคดีแพ่ง จัดทำเอกสารเกี่ยวกับการทบทวน และเพิ่มเติมองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีทางแพ่ง อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง นอกจากนั้นควรจัดกิจกรรมการในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เกี่ยวกับองค์ความรู้และประสบการณ์ในการ ในส่วนของการมอบหมายงานคดี ควรมีการเสนอความเห็นโดยตั้งคณะกรรมการที่มีความรู้ความสามารถหรือเกี่ยวข้องในเรื่องนั้น ๆ พิจารณาร่วมกัน หรือควรมีการมอบหมายให้เสนอความเห็นทางกฎหมายเป็นทีม ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลด้านกฎหมายและมีการพัฒนาปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ อีกทั้งในส่วนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ควรส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหารือร่วมกันเพื่อบูรณาการองค์ความรู้และข้อมูล และจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการ ตลอดจนส่งเสริมให้มีการสร้างเครือข่ายเพื่อการประสานงานแลกเปลี่ยนข้อมูลในการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้นิติกรเพื่อสร้างมนุษยสัมพันธ์และความสะดวกในการประสานงานคดีต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากอาจารย์วิหวัศ ชัยภาคภูมิ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนเอกสารวิชาการฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ลุล่วงได้ด้วยดี ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และผู้บังคับบัญชาทุกท่านที่ได้สนับสนุนให้ผู้ศึกษาได้เข้ารับการศึกษาค้นคว้าในโครงการนี้อย่างเต็มที่ และขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่ได้สนับสนุนและให้ข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สำเร็จสมบูรณ์ทุกประการ

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณเพื่อนร่วมหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูงสำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 11 ทุกท่าน ที่ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ตลอดจนให้กำลังใจ และสนับสนุนในทุกด้าน ในการจัดทำเอกสารวิชาการฉบับนี้

นางสาววิภารัตน์ ถมยา

นักศึกษาหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง

สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 11

สถาบันพระปกเกล้า

วันที่ 28 สิงหาคม 2562

สารบัญ

หน้า

สารบัญ	ก
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
3. ขอบเขตของการศึกษา	2
4. วิธีการศึกษา	3
5. ประโยชน์ที่ได้รับ	3
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี หลักวิชาการ หลักกฎหมาย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
1. หลักวิชาหรือแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินการประสานงานคดีแพ่ง	4
1.1 หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	4
2. หลักวิชาการหรือแนวความคิดที่เกี่ยวกับการดำเนินคดีแพ่งระบบศาลยุติธรรม	7
2.1 ลำดับชั้นของศาล	7
2.2 เขตอำนาจศาล	7
2.3 กระบวนการพิจารณาคดีแพ่ง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง	8
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	9
1. วิธีการศึกษา	9
2. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา	9
3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	9
4. ระยะเวลาในการศึกษา	10
บทที่ 4 แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการประสานงานคดีกับพนักงานอัยการในคดีแพ่ง ของสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	11
1. บทนำ	11
2. ภาพรวมการปฏิบัติงานด้านคดีแพ่งของสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	14
3. การปฏิบัติงานด้านการประสานคดีแพ่งของสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	17

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4. การศึกษาแนวทางในการประสานงานคดีแพ่งจากสำนักงานคดีแพ่ง สำนักงานอัยการสูงสุด	35
5. ผลการศึกษา	38
5.1 การวิเคราะห์งานด้านการประสานประสานงานคดีของนิติกร สำนักงานกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	38
5.2 การประชุมระดมสมอง (Brainstorming) ของนิติกรผู้มีประสบการณ์ ในการประสานงานคดีแพ่งของสำนักงานกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	40
5.3 ปัญหาและอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขปัญหา ในการปฏิบัติหน้าที่ ของนิติกรในการประสานงานกับพนักงานอัยการในคดีแพ่ง	43
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	46
1. บทสรุป	46
2. ข้อเสนอแนะ	51
บรรณานุกรม	
ประวัติผู้ศึกษา	
ภาคผนวก	

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2554 กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของสภาผู้แทนราษฎร โดยให้ ก.ร. เป็นผู้พิจารณาแบ่งส่วนราชการภายใน และกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ และได้มีประกาศรัฐสภา เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2554 ซึ่งสำนักกฎหมายของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีอำนาจหน้าที่ตามประกาศคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา เรื่อง การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2545 โดยสามารถแบ่งเป็น 2 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านนิติบัญญัติ ได้แก่ จัดทำร่างกฎหมายด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีตามความต้องการให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมาธิการ ส่วนราชการและประชาชน การศึกษา วิเคราะห์เกี่ยวกับกฎหมายเพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอ แก้ไขปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมาย การศึกษาวิเคราะห์ร่างกฎหมายที่เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อประกอบการพิจารณาให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตลอดจนการศึกษาวิเคราะห์กฎหมายที่ใช้บังคับ เพื่อเสนอปรับปรุงหรือให้มีกฎหมายใหม่เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม หรือการบริหารประเทศ

1.2 ด้านนิติการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้แก่ การวินิจฉัย ให้คำปรึกษา เสนอความเห็น แนะนำ ตอบข้อหารือเกี่ยวกับกฎหมาย ประกาศ คำสั่ง ระเบียบ และข้อบังคับเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และส่วนราชการในสังกัดการตรวจพิจารณากร่างระเบียบ ข้อบังคับ และสัญญา รวมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ของนิติกรรมต่าง ๆ ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ตลอดจนดำเนินการเกี่ยวกับคดีความทั้งคดีแพ่ง คดีอาญา และคดีปกครอง ตลอดจนประสานงานกับพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีความทั้งปวงของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของนิติกรของสำนักกฎหมายดังที่ได้กล่าวข้างต้น ในส่วนของงานด้านนิติการนั้น มีงานที่เป็นงานในลักษณะของงานประจำที่นิติกรของสำนักกฎหมายต้องรับผิดชอบอย่างต่อเนื่องและใช้ระยะเวลาในการดำเนินการที่ยาวนาน ได้แก่ งานด้านการดำเนินการเกี่ยวกับคดีความทั้งคดีแพ่ง คดีอาญา และคดีปกครอง

เมื่อเกิดกรณีที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต้องดำเนินการทางกฎหมายต่อบุคคลใด ด้วยเหตุที่เกิดกระทำการอันเป็นการโต้แย้งสิทธิของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร หรือสำนักงานเลขาธิการต้องได้รับความเสียหายแก่ทรัพย์สินของทางราชการ สำนักงานเลขาธิการ

สภาผู้แทนราษฎรต้องดำเนินคดีในแพ่งกับบุคคลดังกล่าว ซึ่งเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะสั่งการมอบหมายนิติกรของสำนักกฎหมายเป็นผู้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ โดยเมื่อนิติกรผู้ปฏิบัติงานได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในงานดังกล่าวต้องวิเคราะห์ข้อเท็จจริง ค้นคว้าข้อกฎหมาย และแยกองค์ประกอบข้อเท็จจริงให้ถูกต้องครบถ้วนตามตัวบทกฎหมาย เพื่อนำเสนอต่อผู้บังคับบัญชาให้ความเห็นชอบ จากนั้นจึงได้ไปดำเนินการส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อฟ้องร้องคดีแพ่ง

ในขั้นตอนของการประสานงานประสานงานคดีกับพนักงานอัยการผู้รับผิดชอบสำนวนในคดีแพ่งนั้น การที่พนักงานอัยการผู้รับมอบอำนาจจะสามารถดำเนินการเสนอข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายและพยานหลักฐานต่อศาลแพ่งได้ครบถ้วนก็ต่อเมื่อได้ทราบถึงข้อเท็จจริงในคดีอย่างละเอียดและมีพยานหลักฐานประกอบข้อเท็จจริงทุกอย่าง ซึ่งการที่พนักงานอัยการจะทราบข้อเท็จจริงและมีพยานหลักฐานดังกล่าวก็ต้องเกิดจากการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างพนักงานอัยการผู้รับมอบอำนาจกับผู้ประสานงานคดีที่ทราบข้อเท็จจริงและหน่วยงานที่ครอบครองพยานหลักฐานต่าง ๆ ดังนั้น การประสานงาน การสื่อสารและการดำเนินการติดต่อซึ่งกันและกันจึงมีความสำคัญยิ่งต่อการปฏิบัติงานในการประสานงานคดีแพ่ง เพื่อที่จะสามารถอำนวยความสะดวกธรรมชาติให้กับประชาชนและรักษาผลประโยชน์ให้แก่ทางราชการได้อย่างแท้จริง จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะศึกษาถึงแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงานคดีกับพนักงานอัยการในคดีแพ่งของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาถึงวิธีการและขั้นตอนของการปฏิบัติหน้าที่ของนิติกรในการประสานงานกับพนักงานอัยการในคดีแพ่ง

2.2 เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของนิติกรในการประสานงานกับพนักงานอัยการในคดีแพ่ง

2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการการปฏิบัติหน้าที่ของนิติกรในการประสานงานกับพนักงานอัยการในคดีแพ่ง

3. ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิธีการและขั้นตอนการประสานงานกับพนักงานอัยการในคดีแพ่งของสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ภายหลังจากที่เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบให้ส่งเรื่องในสำนักงานอัยการสูงสุดดำเนินการว่าต่างหรือแก้ต่างคดีแทน

4. วิธีการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นหลัก โดยการศึกษา รวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการในคดีแพ่งของส่วนราชการ รวมทั้งศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลในส่วนของแนวคิด ทฤษฎี หลักวิชาการ หลักกฎหมายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจาก กฎหมาย กฎ ระเบียบ หนังสือ เอกสารวิชาการ บทความ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย ตลอดจน สื่ออิเล็กทรอนิกส์สารสนเทศ (Internet) ที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับประเด็นการศึกษาค้นคว้า ประกอบกับการระดมสมอง (Brainstorm) กับนิติกรผู้ปฏิบัติงานด้านการประสานงานคดีกับพนักงาน อัยการในคดีแพ่งของสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ระดับชำนาญการพิเศษ และระดับเชี่ยวชาญ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานและแนวทางการแก้ไขปัญหา

5. ประโยชน์ที่ได้รับ

5.1 ได้รับทราบถึงวิธีการและขั้นตอนของการปฏิบัติหน้าที่ของนิติกรในการประสานงาน กับพนักงานอัยการในคดีแพ่ง

5.2 ได้รับทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของนิติกรในการประสานงาน กับพนักงานอัยการในคดีแพ่ง

5.3 ได้เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการการปฏิบัติหน้าที่ของนิติกร ในการประสานงานกับพนักงานอัยการในคดีแพ่ง

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี หลักวิชาการ หลักกฎหมาย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา เรื่อง “แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงานคดีกับพนักงานอัยการ ในคดีแพ่งของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร” มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อศึกษาถึงวิธีการ และขั้นตอน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการประสานงานกับพนักงานอัยการในคดีแพ่ง เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการการปฏิบัติหน้าที่ของนิติกรในการประสานงานกับพนักงานอัยการในคดีแพ่ง เมื่อมีกรณีที่เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของทางราชการอันสืบเนื่องมาจากกรณีที่มีการโต้แย้งสิทธิระหว่างสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรกับบุคคลภายนอกอื่นใด เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวของนิติกรของสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีประสิทธิภาพต่อไป

จากการที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2554 มาตรา 10 วรรคหนึ่ง กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของสภาผู้แทนราษฎร มีเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้าง และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร และโดยที่ข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งนิติกรของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่ ในการปฏิบัติงานในด้านนิติการประการหนึ่งคือ การศึกษาข้อมูล รวบรวมแสวงหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย เสนอความเห็นในการดำเนินการเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับวินัยข้าราชการ การร้องทุกข์ การพิทักษ์ระบบคุณธรรม รวมถึงการดำเนินการใด ๆ ตามกฎหมายปกครองที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการและการดำเนินคดีของหน่วยงานเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และสามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้อง ประกอบกับสำนักกฎหมายมีหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับคดีความทั้งคดีแพ่ง คดีอาญา และคดีปกครองของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผู้ศึกษาในฐานะนิติกรของสำนักกฎหมายจึงได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานเป็นผู้ประสานงานคดีเมื่อมีกรณีที่เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของทางราชการอันสืบเนื่องมาจากกรณีที่มีการโต้แย้งสิทธิระหว่างสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรกับบุคคลภายนอกอื่นใด ดังนั้น จึงได้สร้างกรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ โดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎี หลักวิชาการ หลักกฎหมาย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

1. หลักวิชาหรือแนวคิดที่ใช้ในการประสานงานคดีแพ่ง มีดังนี้

1.1 หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1.1.1 พระธรรมนูญศาลยุติธรรม

พระธรรมนูญศาลยุติธรรม เป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติที่บัญญัติถึงศาลและผู้พิพากษา ซึ่งเป็นสถาบันหลักที่ใช้อำนาจตุลาการในการพิจารณาพิพากษาคดีระหว่างประชาชนกับพลเมือง ทั้งนี้ เพราะการใช้อำนาจตุลาการโดยศาลหรือผู้พิพากษาเป็นการกระทบกระเทือนต่อสิทธิ เสรีภาพและทรัพย์สินของประชาชน จึงต้องมีขอบเขตหรือหลักเกณฑ์การฟ้องคดีต้องพิจารณากฎหมายทั้งสองควบคู่กัน

การแบ่งชั้นของศาลยุติธรรมตามพระธรรมนูญมี 3 ชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

ตำแหน่งประมุขและรองประมุขในศาลยุติธรรม ตามที่พระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา 8 วรรคแรก กล่าวว่า ให้มีประธานศาลฎีกา ประธานศาลอุทธรณ์ภาค ประธานศาลอุทธรณ์ภาคศาลละหนึ่งคน และให้มีอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลอาญาธนบุรีและศาลยุติธรรมอื่นที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลนั้น กำหนดให้เป็นศาลชั้นต้น ศาลละหนึ่งคน ฯลฯ เป็นต้น

1.1.2 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

“มาตรา 55 เมื่อมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้น เกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ของ บุคคลใดตามกฎหมายแพ่ง หรือบุคคลใดจะต้องใช้สิทธิทางศาล บุคคลนั้นชอบที่จะเสนอคดีของตนต่อศาลส่วนแพ่งที่มีเขตอำนาจได้ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายแพ่งและประมวลกฎหมายนี้”

1.1.3 พระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ.2553

มาตรา 14 พนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

1.1.3.1 อำนาจและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ

1.1.3.2 ในคดีอาญา มีอำนาจและหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและตามกฎหมายอื่นซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการ

1.1.3.3 ในคดีแพ่ง หรือคดีปกครอง มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีแทนรัฐบาล หน่วยงานของรัฐ ที่เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ราชการส่วนกลาง หรือราชการส่วนภูมิภาคในศาล หรือในกระบวนการ ทางอนุญาโตตุลาการทั้งปวง กับมีอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมายอื่นซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการ

1.1.3.4 ในคดีแพ่ง คดีปกครอง หรือคดีอาญา ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐถูกฟ้อง ในเรื่องที่ได้ กระทำไปตามหน้าที่ที่ดี หรือในคดีแพ่งหรือคดีอาญาที่ราษฎรผู้หนึ่งผู้ใดถูกฟ้อง ในเรื่องที่ได้ กระทำตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งได้สั่งการโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือเข้าร่วม หรือช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ ของรัฐซึ่งกระทำการในหน้าที่ราชการก็ดี เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการ จะรับแก้ต่างให้ก็ได้

1.1.3.5 ในคดีแพ่ง คดีปกครอง หรือกรณีมีข้อพิพาทที่ต้องดำเนินการทาง อนุญาตตุลาการ ที่หน่วยงานของรัฐซึ่งมิได้ กล่าวใน 1.1.3.3 หรือนิติบุคคลซึ่งมิใช่หน่วยงานของรัฐ แต่ได้มีพระราชบัญญัติ หรือพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้นเป็นคู่กรณีและมีใช้กรณีที่เป็นข้อพิพาทกับ รัฐบาลหรือระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันเอง เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการจะรับว่าต่างหรือ แก่ต่างให้ก็ได้

1.1.3.6 ในคดีที่ราษฎรฟ้องเองไม่ได้โดยกฎหมายห้าม เมื่อเห็นสมควรพนักงาน อัยการมีอำนาจเป็นโจทก์ได้

1.1.3.7 ดำเนินการตามที่ได้เห็นสมควรเกี่ยวกับการบังคับคดีอาญาเฉพาะในส่วน ของการยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับตามคำพิพากษา ในการนี้มีให้เรียกค่าค่าธรรมเนียมจากพนักงานอัยการ

1.1.3.8 ในกรณีที่มีการผิดสัญญาประกันจำเลย หรือประกันรับสิ่งของไปดูแล รักษาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีในการบังคับ ให้เป็นไปตามสัญญานั้น ในการนี้มีให้เรียกค่าค่าธรรมเนียมจากพนักงานอัยการ

1.1.3.9 อำนาจและหน้าที่อื่นตามที่ ก.อ. ประกาศกำหนดหรือเห็นชอบเพื่อ ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือมติคณะรัฐมนตรี

1.1.3.10 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของ พนักงานอัยการ

1.1.3.11 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงาน อัยการสูงสุด ตามที่ได้รับมอบหมายจากอัยการสูงสุด

ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการตามมาตรา 14 (3) (4) และ (5) พนักงานอัยการจะออกคำสั่งเรียกบุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำก็ได้ แต่จะเรียกคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง มาให้ถ้อยคำ โดยคู่ความฝ่ายนั้นไม่ยินยอมไม่ได้

พนักงานอัยการตำแหน่งใดมีอำนาจดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้ เพียงใดให้เป็นไป ตามระเบียบที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนดโดยความเห็นชอบของ ก.อ.

1.1.4 ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีแพ่งของพนักงานอัยการ พ.ศ. 2547

เมื่อหน่วยงานตัวความส่งเรื่องให้พนักงานอัยการว่าต่างหรือแก่ต่างให้สำนักงานอัยการ สูงสุดดำเนินการแล้ว ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีแพ่งของพนักงานอัยการ พ.ศ. 2547 ได้กำหนดเกี่ยวกับการมีความเห็นและคำสั่งในการรับว่าต่างหรือแก่ต่างของพนักงานอัยการ ให้พนักงานอัยการปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกัน การสั่งคดีในการรับว่าต่างหรือแก่ต่างในคดีแพ่งของ พนักงานอัยการจึงต้องมีทั้งเหตุผล ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย อีกทั้งมีการตรวจสอบจากผู้บังคับบัญชา ตามขั้นตอนที่ระเบียบกำหนด

1.1.5 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี พ.ศ. 2561

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี พ.ศ. 2561 เป็นเรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาข้อพิพาทเพื่อยุติการดำเนินคดีระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายหรือสัญญาระหว่างหน่วยงานของรัฐ ซึ่งต้องมีการดำเนินคดีเกี่ยวกับข้อโต้แย้ง และการพิจารณาดำเนินคดีระหว่างหน่วยงานของรัฐกับเอกชน ทั้งในคดีแพ่ง คดีปกครอง คดีประเภทอื่นที่ไม่ใช่คดีอาญา และคดีซึ่งต้องดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการ

2. หลักวิชาการหรือแนวความคิดแนวความคิดเกี่ยวกับการดำเนินคดีแพ่งระบบศาลยุติธรรม

การดำเนินคดีแพ่งในระบบศาลยุติธรรม เป็นการปฏิบัติตามหลักการตามบทบัญญัติในพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งเรื่องที่ต้องพิจารณาประกอบการดำเนินคดี ดังนี้

2.1 ลำดับชั้นของศาล

ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ได้กำหนดศาลยุติธรรมเป็นสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา และได้แบ่งประเภทของศาลชั้นต้นเป็น 9 ประเภท คือ ศาลแพ่งจังหวัด ศาลแขวง และศาลยุติธรรมอื่นที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลนั้นกำหนดให้เป็นศาลชั้นต้น เรื่องเขตอำนาจแบ่งประเภทของศาลอุทธรณ์เป็น 2 ประเภท คือ ศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค ส่วนศาลฎีกาเป็นศาลสูงสุดอยู่เพียงแห่งเดียว

2.2 เขตอำนาจของศาล

เขตอำนาจของศาลในการพิจารณาคดีมีหลักการที่เกี่ยวข้องทั้งหลักการตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

บทบัญญัติแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรมในเรื่องเขตอำนาจของศาล จะกำหนดไว้ในเรื่องขอเขตอำนาจที่เป็นเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของแต่ละศาล โดยกำหนดเป็นหลักการว่าศาลแพ่งและศาลอาญา มีเขตอำนาจตลอดพื้นที่กรุงเทพมหานคร นอกจากท้องที่ที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลอาญาธนบุรี ศาลจังหวัดมีนบุรี และศาลยุติธรรมอื่นตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลนั้นกำหนด ส่วนศาลชั้นต้นอื่นนอกจากศาลแพ่งและศาลอาญา เขตอำนาจของศาลก็ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลนั้น

ส่วนอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคนั้น ให้ศาลอุทธรณ์มีเขตท้องที่รับผิดชอบพื้นที่ที่มีได้อยู่ในเขตความรับผิดชอบของศาลอุทธรณ์ภาค ส่วนของศาลอุทธรณ์ภาคก็ให้มีเขตพื้นที่รับผิดชอบตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอุทธรณ์ภาคนั้น

นอกจากนั้น พระธรรมนุญศาลยุติธรรมยังได้กำหนดเรื่องของอำนาจในการพิจารณาพิพากษาของศาลไว้ให้ศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้น และศาลฎีกาให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่มีการฎีกาคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค

ในส่วนของบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่เกี่ยวข้องกับเขตอำนาจศาล กำหนดเป็นหลักการว่า ถ้าเป็นการคำฟ้องให้เสนอต่อศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ หรือต่อศาลที่มูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาล ถ้าเป็นคำร้องให้เสนอต่อศาลที่มูลคดีเกิดขึ้น หรือต่อศาลที่ผู้ร้องมีภูมิลำเนายกเว้นกรณีที่เข้าข้อยกเว้นตามที่กฎหมายบัญญัติ

2.3 กระบวนการพิจารณาคดีแพ่ง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

กระบวนการพิจารณาคดีแพ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เริ่มต้นที่การดำเนินคดีในศาลชั้นต้น ตั้งแต่การยื่นฟ้องคดี การยื่นคำให้การ การชี้สองสถาน การสืบพยาน การแถลงการณ์ด้วยวาจา จนถึงศาลชั้นต้นมีคำพิพากษา และหากคู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ยังไม่เห็นพ้องด้วยกับคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ก็สามารถอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ และเมื่อยังไม่เห็นพ้องกับคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ ก็ให้ฎีกาต่อศาลฎีกา และเมื่อศาลฎีกามีคำพิพากษาอย่างไรแล้วก็ได้ให้คดีเป็นอันถึงที่สุด

บทที่ 3 วิธีการศึกษา

การศึกษา เรื่อง “แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงานคดีกับพนักงานอัยการในคดีแพ่งของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร” มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อศึกษาถึงวิธีการและขั้นตอน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการประสานงานกับพนักงานอัยการในคดีแพ่ง เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการการปฏิบัติหน้าที่ของนิติกรในการประสานงานกับพนักงานอัยการในคดีแพ่ง เมื่อมีกรณีที่เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของทางราชการ อันสืบเนื่องมาจากกรณีที่มีการโต้แย้งสิทธิระหว่างสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรกับบุคคลภายนอกอื่นใด ซึ่งเป็นการศึกษาวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยมีขั้นตอนการศึกษาดังนี้

1. วิธีการศึกษา

การศึกษานี้ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นหลัก โดยการศึกษา รวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการในคดีแพ่งของส่วนราชการ รวมทั้งศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลในส่วนของแนวคิด ทฤษฎี หลักวิชาการ หลักกฎหมายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จาก กฎหมาย กฎ ระเบียบ หนังสือ เอกสารวิชาการ บทความ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย ตลอดจนสื่ออิเล็กทรอนิกส์สารสนเทศ (Internet) ที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับประเด็นการศึกษานี้ ประกอบกับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้บริหารและการระดมสมองกับผู้ปฏิบัติงานด้านการประสานงานคดีกับพนักงานอัยการในคดีแพ่งของสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

2. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาวิธีการและขั้นตอนการประสานงานกับพนักงานอัยการในคดีแพ่งของสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น ประชากรที่ใช้การศึกษานี้ จึงได้แก่ นิติกรผู้ปฏิบัติงานด้านการประสานงานคดีของสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ นิติกรผู้ปฏิบัติงานระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป ของทุกกลุ่มงาน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การระดมสมอง นิติกรผู้ปฏิบัติงานด้านการประสานงานคดีแพ่งของสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงาน และปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview form)

4. ระยะเวลาในการศึกษา

มกราคม ถึง มิถุนายน 2562

บทที่ 4

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการประสานงานคดีกับพนักงานอัยการในคดีแพ่งของ สำนักกฎหมายหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

1. บทนำ

สำนักกฎหมายเป็นหน่วยงานในสังกัดของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจหน้าที่ตามประกาศคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา เรื่อง การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2545 ซึ่งกำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักกฎหมายไว้ดังนี้

1.1 จัดทำร่างกฎหมายด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีตามความต้องการให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมาธิการ ส่วนราชการและประชาชน

1.2 ศึกษา วิเคราะห์เกี่ยวกับกฎหมายเพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เสนอแก้ไขปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมาย

1.3 ศึกษา วิเคราะห์ร่างกฎหมายที่เสนอต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อประกอบการพิจารณาให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

1.4 ติดตามและประสานการจัดทำร่างกฎหมายในชั้นการพิจารณาของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ที่ประชุมวุฒิสภา ที่ประชุมรัฐสภา และที่ประชุมคณะกรรมาธิการ

1.5 ศึกษา วิเคราะห์กฎหมายที่ใช้บังคับเพื่อเสนอปรับปรุงหรือให้มีกฎหมายใหม่เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม หรือการบริหารประเทศ

1.6 วินิจฉัย ให้คำปรึกษา เสนอความเห็น แนะนำ ตอบข้อหารือเกี่ยวกับกฎหมาย ประกาศ คำสั่งระเบียบ และข้อบังคับ เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และส่วนราชการในสังกัด

1.7 ตรวจสอบ ยกร่างระเบียบ ข้อบังคับ และสัญญา รวมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ของนิติกรรมต่างๆ ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

1.8 ดำเนินการเกี่ยวกับคดีความทั้งคดีแพ่ง คดีอาญา และคดีปกครอง ตลอดจนประสานงานกับพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีความทั้งปวงของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

1.9 ดำเนินการตามกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ การสอบหาข้อเท็จจริง การสอบสวนทางวินัย และการสอบสวนอื่น

1.10 ศึกษาวิเคราะห์กฎหมายในบริบทของสภาพสังคมที่เป็นอยู่และวิเคราะห์แนวทางที่เหมาะสมในการมีกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาของสังคม

1.11 ศึกษา วิเคราะห์ และรวบรวมข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการตรวจสอบ และพัฒนากฎหมาย

1.12 จัดทำคำแปรญัตติร่างพระราชบัญญัติให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

1.13 ดำเนินการร่างญัตติ กระทำถาม คำอภิปราย และหนังสือติดต่อส่วนราชการให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

1.14 ปฏิบัติงานให้คำปรึกษาทางกฎหมายแก่คณะกรรมการตามที่ถูกร้องขอ

1.15 ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

อำนาจหน้าที่ในการประสานงานคดีแพ่งของสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภาดังกล่าวข้างต้นใน ข้อ 8 คือ ดำเนินการเกี่ยวกับคดีความทั้งคดีแพ่ง คดีอาญา และคดีปกครอง ตลอดจนประสานงานกับพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีความทั้งปวงของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ในการดำเนินคดีแพ่งของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สามารถจำแนกได้เป็น 2 กรณี ดังนี้

1) กรณีที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ได้รับความเสียหายหรือถูกโต้แย้งสิทธิ

เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีกรณีที่บุคคลใดก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของทางราชการขึ้นและสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มอบหมายให้สำนักกฎหมายดำเนินการต่อไปนั้น ดังนั้น เพื่อเป็นการเยียวยาความเสียหายให้แก่ทางราชการ นิติกรผู้รับผิดชอบสำนวนคดีต้องดำเนินการในขั้นตอนดังต่อไปนี้

(1.1) ทำเรื่องเสนอให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในฐานะผู้ได้รับความเสียหาย มีหนังสือเรียกให้บุคคลที่กระทำละเมิดหรือโต้แย้งสิทธิของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรกระทำการหรือหยุดกระทำการอันเป็นการโต้แย้งสิทธิดังกล่าว และเรียกให้บุคคลนั้น ชดใช้ความเสียหายให้แก่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ ได้รับหนังสือจากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

(1.2) เมื่อปรากฏกรณีว่าบุคคลที่กระทำละเมิดหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรปฏิเสธการชดใช้ค่าเสียหายดังกล่าวแล้ว ถือเป็นการโต้แย้งสิทธิของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 55 ให้นิติกรผู้รับผิดชอบสำนวนคดีเสนอความเห็นต่อเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเพื่อขอความร่วมมือสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อจัดพนักงานอัยการว่าต่างคดีแทนสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต่อไป

2) กรณีที่บุคคลภายนอกใช้สิทธิทางแพ่งฟ้องร้องเป็นคดีแพ่งกับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เมื่อเกิดข้อเท็จจริงว่ามีกรณีที่บุคคลภายนอกได้รับความเสียหายจากกระทำของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และฟ้องคดีเป็นคดีแพ่งให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรชดใช้ค่าเสียหาย และเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมอบหมายให้สำนักกฎหมายดำเนินการทางกฎหมายต่อไปนั้น นิติกรผู้รับผิดชอบสำนวนคดีต้องทำการสรุปข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเพื่อเสนอต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นเพื่อขอความร่วมมือกับสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อจัดพนักงานอัยการในการแก้ต่างคดีแทนสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต่อไป ทั้งนี้ การปฏิบัติหน้าที่ในการประสานงานคดีนั้น เมื่อพิจารณาเทียบเคียงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและปฏิบัติงานด้านการประสานงานคดีเป็นหลัก ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานคดีมีหน้าที่อำนวยความสะดวกให้แก่พนักงานอัยการผู้ว่าต่างหรือแก้ต่างคดีรวมทั้งมีหน้าที่ในการรวบรวมข้อเท็จจริง ตลอดจนพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนำไปมอบให้พนักงานอัยการเพื่อใช้ในการดำเนินคดีโดยด่วนที่สุด พร้อมทั้งไปตามกำหนดนัดของศาลหรือพนักงานอัยการทุกครั้ง อีกทั้งต้องติดตามความคืบหน้าทางคดีโดยตลอดตั้งแต่เริ่มต้นคดีจนกระทั่งคดีถึงที่สุดจากพนักงานอัยการผู้ว่าต่างหรือแก้ต่างคดีอย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบความเป็นไปแห่งคดีรวมทั้งปัญหาข้อขัดข้องและอุปสรรคต่าง ๆ ในระหว่างการพิจารณาคดี แล้วรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ ซึ่งสามารถนำมาเทียบเคียงกับการปฏิบัติหน้าที่ในการประสานงานคดีแพ่งของนิติกรผู้ปฏิบัติงานคดีของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นส่วนราชการในสังกัดรัฐสภาตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2554 ดังนั้น การดำเนินคดีแพ่งของสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรทั้ง 2 กรณี ซึ่งเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่กับเอกชนในทางแพ่งดังกล่าวข้างต้น จึงต้องดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี พ.ศ. 2561 โดยในข้อ 21 กำหนดให้กรณีที่หน่วยงานของรัฐมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของเอกชนในทางแพ่ง หรือกรณีที่หน่วยงานของรัฐจำเป็นต้องใช้สิทธิทางศาลให้ส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการซึ่งมีหน้าที่และอำนาจดำเนินคดีเรื่องนั้นโดยตรงดำเนินการ ดังนั้น การที่หน่วยงานของรัฐมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่กับเอกชนในทางแพ่งนอกจากจะเป็นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อปกป้องทั้งผลประโยชน์ของทางราชการและเยียวยาความเสียหายให้แก่ทางราชการ ยังเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับเอกชนผู้ได้รับความเสียหายอีกด้วย จึงถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ที่สำคัญอย่างยิ่งของนิติกรผู้รับผิดชอบสำนวนคดี ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีแนวทางในการปฏิบัติงานในฐานะนิติกรผู้ประสานงานคดีแพ่งให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้ศึกษาขอเสนอแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการประสานงานคดีแพ่งของนิติกรของสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ต่อไป

2. ภาพรวมการปฏิบัติงานด้านคดีแพ่งของสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

จากอำนาจหน้าที่ของนิติกรผู้ปฏิบัติงานของสำนักกฎหมายด้านการประสานงานคดีของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ดังที่ได้กล่าวแล้วในบทนำ นิติกรของสำนักกฎหมายมีหน้าที่ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินคดีแพ่งเพื่อรักษาผลประโยชน์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นผลประโยชน์ของทางราชการ ได้แก่ งานการติดตามทวงถาม งานการดำเนินคดีแพ่ง งานการบังคับคดี และยังมีหน้าที่ในการแก้ต่างคดีในกรณีที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตกเป็นจำเลยในคดีความต่าง ๆ อีกด้วย ดังนั้น ในส่วนของภาพรวมการปฏิบัติงานนี้ จึงขอแบ่งการดำเนินการในส่วนของคดีแพ่งเป็น 3 ส่วน คือ การดำเนินการให้ลูกหนี้ชำระหนี้ การดำเนินคดีแพ่ง และการแก้ต่างคดีแพ่ง

2.1 การดำเนินการเพื่อให้ลูกหนี้ชำระหนี้

การดำเนินการเพื่อให้ลูกหนี้ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรชำระหนี้ หรือปฏิบัติการให้เป็นไปข้อตกลงหรือสัญญา มีขั้นตอนการปฏิบัติงาน ดังนี้

ก. การตรวจสอบมูลหนี้

เมื่อนิติกรผู้ปฏิบัติงานได้รับมอบหมายให้พิจารณาดำเนินการในเรื่องที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรส่งเรื่องให้สำนักกฎหมายดำเนินการในกรณีที่มีข้อพิพาททางกฎหมายกับบุคคลหรือนิติบุคคลเกี่ยวกับนิติกรรมสัญญาหรือการกระทำละเมิด หรือกรณีอื่นที่ทำให้บุคคลหรือนิติบุคคลนั้นต้องชำระหนี้ให้แก่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร นิติกรผู้ปฏิบัติงานจะต้องทำการศึกษารายละเอียดที่ปรากฏตามเอกสารหลักฐานที่จัดส่งมาพร้อมกับเรื่องที่ได้รับมอบหมาย

ในกรณีที่เอกสารหลักฐานไม่เพียงพอแก่การพิจารณาก็จะต้องดำเนินการตรวจสอบรายละเอียดข้อเท็จจริงจากหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงและเอกสารหลักฐานครบถ้วน จากนั้น จึงจัดทำบันทึกเพื่อเสนอความเห็นโดยวิเคราะห์จากข้อเท็จจริงประกอบข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รายงานต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น เพื่อดำเนินการต่อไป

การเสนอให้พิจารณาดำเนินการกับลูกหนี้ ต้องพิจารณาจากบัญญัติของกฎหมาย ประกอบกับข้อสัญญา ว่าต้องมีการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดหรือไม่ ก่อนการบอกเลิกสัญญาและมีการดำเนินการเช่นนั้นครบถ้วนหรือไม่ เมื่อบอกเลิกสัญญาแล้ว มหาวิทยาลัยมีสิทธิหรือหน้าที่อย่างใด คู่สัญญาของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีภาระหน้าที่อย่างไร ข้อพิจารณานี้ต้องสรุปและเสนอไว้ในบันทึกที่นำเสนอต่อสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาต่อไป

กรณีที่มูลหนี้ที่เกิดขึ้นจากสัญญา ได้แก่ การเสนอให้พิจารณาบอกเลิกสัญญาและใช้สิทธิเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ หรือพิจารณาให้ใช้สิทธิตามสัญญาเรียกร้องให้ลูกหนี้ชำระหนี้หนึ่งอย่างใด โดยไม่จำเป็นต้องบอกเลิกสัญญา ซึ่งข้อเสนอดังกล่าว จะเป็นไปในทางหนึ่งทางใดก็ขึ้นอยู่กับข้อสัญญา

ที่กำหนดไว้ และถ้าหากมีทางเลือกได้หลายทางก็จะต้องรายงานเสนอทางเลือกทุกทางต่อผู้บังคับบัญชา และหากเห็นว่าลูกหนีมี่หนี่ที่จะต้องชำระหนี้ อย่างไรก็ดีแล้วก็ให้บันทึกเสนอความเห็นให้สำนักงาน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรติดตามทวงถามลูกหนีมี่ชำระหนี้ต่อไป

ในกรณีที่มีหนี้เกิดจากการกระทำละเมิดหรือบ่อเกิดแห่งหนี้อื่น ๆ ต้องพิจารณาพฤติกรรมการกระทำของบุคคลหรือนิติบุคคลนั้น ประกอบด้วยข้อกฎหมายเป็นสำคัญ เมื่อเห็นว่าบุคคลหรือนิติบุคคลนั้นตกเป็นลูกหนีมี่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ก็ให้บันทึกเสนอความเห็นให้ผู้บังคับบัญชาติดตามทวงถามให้ลูกหนีมี่ชำระหนี้ต่อไป

ข. งานการติดตามทวงถาม

การติดตามทวงถาม มีสาระสำคัญอยู่ 2 ขั้นตอนคือขั้นตอนการแจ้งให้ลูกหนีมี่รับทราบ และชำระหนี้ให้แก่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และขั้นตอนการประสานงานเพื่อให้ลูกหนีมี่ชำระหนี้ โดยการติดตามทวงถามส่วนใหญ่เป็นเรื่องการจัดทำหนังสือติดตามทวงถามให้ลูกหนีมี่ชำระหนี้ เสนอให้เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรลงนาม เมื่อเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรลงนามแล้วก็ให้ดำเนินการเพื่อจัดส่งให้แก่ลูกหนีมี่ ซึ่งในขั้นตอนนี้นิติกรผู้ปฏิบัติงานจะต้องตรวจสอบภูมิสำเนา ตามกฎหมายของลูกหนีมี่ ในกรณีที่ลูกหนีมี่เป็นบุคคลธรรมดาให้ตรวจสอบฐานข้อมูลจากสำนักบริหาร การทะเบียน กระทรวงมหาดไทย ในกรณีที่เป็นนิติบุคคลให้ตรวจสอบจากหนังสือรับรองการจดทะเบียน ได้จากกรมธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ เมื่อได้รับทราบเรียบร้อยแล้วให้จัดส่งหนังสือนั้นให้ลูกหนีมี่ โดยให้เก็บหลักฐานการส่งและการรับหนังสือทวงถามนั้นไว้เป็นหลักฐาน เพราะเป็นเอกสารสำคัญ ที่จะใช้เป็นหลักฐานการดำเนินคดีกับลูกหนีมี่ต่อไป

เมื่อได้จัดส่งหนังสือทวงถามไปแล้วให้นิติกรผู้ปฏิบัติงานติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติตามหนังสือทวงถามนั้น และรายงานผลการดำเนินการให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรทราบ และพิจารณาดำเนินการต่อไป ในขั้นตอนนี้อาจดำเนินการประสานงานกับลูกหนีมี่ทางใดทางหนึ่ง เพื่อให้ลูกหนีมี่ดำเนินการชำระหนี้ หากลูกหนีมี่เพิกเฉยไม่ชำระหนี้ให้จัดทำบันทึกรายงานผลการ ดำเนินการติดตามทวงถามให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาอนุมัติให้ดำเนินคดีแพ่งกับลูกหนีมี่ต่อไป

ค. การดำเนินคดีแพ่ง

เมื่อลูกหนีมี่ไม่ชำระหนี้ให้แก่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรภายในกำหนดเวลา ให้นิติกรผู้ปฏิบัติงาน ทำบันทึกรายงานเสนอความเห็นให้เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอนุมัติดำเนินคดี กับลูกหนีมี่ต่อไป โดยในการดำเนินคดีแพ่งกับลูกหนีมี่นั้นมีอยู่ 2 ระบบ คือ การดำเนินคดีในระบบ ศาลยุติธรรม และการดำเนินคดีในระบบศาลปกครอง โดยในที่นี้จะศึกษาถึงการดำเนินคดีแพ่ง ในระบบศาลยุติธรรม กล่าวคือ เมื่อสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาอนุมัติให้ดำเนินคดี กับลูกหนีมี่ในระบบศาลยุติธรรม นิติกรผู้ปฏิบัติงานจะดำเนินการทำสรุปข้อเท็จจริงและรวบรวมเอกสาร หลักฐานที่จำเป็นแก่การดำเนินคดี และยกร่างหนังสือขอความอนุเคราะห์สำนักงานอัยการสูงสุด

ขอให้จัดพนักงานอัยการดำเนินคดีแทนสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยในหนังสือนี้จะประกอบด้วยข้อเท็จจริงโดยสรุป และกฎหมายโดยสังเขป และข้อเสนอในการดำเนินคดี พร้อมกับแจ้งชื่อนิติกรผู้ประสานคดีให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาประกอบการดำเนินการ

ต่อมาเมื่อสำนักงานอัยการสูงสุดมอบหมายให้พนักงานอัยการคนใดคนหนึ่งพิจารณาการดำเนินคดีแพ่งแทนมหาวิทยาลัย พนักงานอัยการที่ได้รับมอบหมายจะติดต่อประสานงานกับผู้ประสานงานคดี เพื่อเตรียมการดำเนินคดี ในขั้นตอนนี้ นิติกรผู้ปฏิบัติงานอาจต้องไปให้ถ้อยคำจัดส่งเอกสารหลักฐานต่าง ๆ หรือนำพยานบุคคลไปให้ หรือไปพบพนักงานอัยการ และนำเงินค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายตามที่สำนักงานอัยการสูงสุดแจ้งมาชำระให้สำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งงานในขั้นนี้จะดำเนินการไปจนศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด และเมื่อมีคำพิพากษาให้ลูกหนี้ชำระหนี้แล้ว ก็ต้องดำเนินการตรวจสอบว่าลูกหนี้ชำระหนี้ตามคำพิพากษาหรือไม่

ง. การบังคับคดี

เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ลูกหนี้ชำระหนี้แล้ว ปรากฏว่าลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ชำระหนี้ นิติกร ผู้ประสานงานคดีต้องติดตามกับพนักงานอัยการให้มีการขอให้ศาลออกหมายบังคับคดี โดยเมื่อศาลมีหมายบังคับคดีแล้ว นิติกรผู้ประสานงานคดีต้องดำเนินการตามขั้นตอน 2 ขั้นตอน คือ การตรวจสอบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ และการดำเนินการต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีเพื่อยึดอายัดทรัพย์สินและขายทอดตลาดทรัพย์สินนำเงินมาชำระหนี้ตามคำพิพากษา

การตรวจสอบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา สามารถดำเนินการโดยการขอความร่วมมือจากเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดต่าง ๆ ทุกจังหวัด ขอตรวจสอบกรรมสิทธิ์ที่ดิน และอสังหาริมทรัพย์อื่น มีหนังสือไปถึงกรมการขนส่งทางบกเพื่อตรวจสอบกรรมสิทธิ์รถยนต์หรือจักรยานยนต์ มีหนังสือถึงสำนักงานประกันสังคม เพื่อตรวจสอบหาที่ทำงานของลูกหนี้ และอาจมีหนังสือถึงธนาคารต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบการเงินในบัญชีเงินฝากของลูกหนี้

เมื่อพบทรัพย์สินของลูกหนี้ที่จะบังคับคดีได้ ให้รายงานเสนอความเห็นขออนุมัติดำเนินการบังคับคดีและให้เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมอบอำนาจให้นิติกรผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้แทนมหาวิทยาลัย ในการตั้งเรื่องบังคับคดีและดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี หน้าที่ในขั้นตอนนี้ จะเป็นการดำเนินการตั้งแต่การตั้งเรื่องบังคับคดี จนถึงการรับเงินชำระหนี้ตามคำพิพากษา ซึ่งในการดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ นิติกรผู้ปฏิบัติงานต้องเสนอรายงานผลการพิจารณาและความคืบหน้าให้ผู้บังคับบัญชาทราบเป็นระยะ ๆ ตามสมควร และเมื่อใกล้ครบกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนดให้ดำเนินการบังคับคดี คือ 10 ปี นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา ให้นิติกรผู้ปฏิบัติงานรายงานเสนอความเห็นขออนุมัติดำเนินคดีล้มละลายต่อไป

2.2 การแก้ต่างคดีแพ่งในระบบศาลยุติธรรม

การปฏิบัติงานเกี่ยวการแก้ต่างคดีมีอยู่ 2 ขั้นตอน คือ

ก. การดำเนินคดีในชั้นศาล

เมื่อสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นถูกฟ้องคดีเป็นจำเลยในศาลแพ่ง ศาลจะมีหมายเรียกให้ทำคำให้การ พร้อมกับส่งสำเนาคำฟ้องและเอกสารแนบท้ายคำฟ้อง ตลอดจนบัญชีพยาน (ถ้ามี) มาที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ให้ดำเนินการแก้ต่างคดีภายในเวลาที่กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งกำหนด คือ ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับหมายเรียกให้ทำคำให้การ ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจำเป็นต้องขอความร่วมมือให้สำนักงานอัยการสูงสุดจัดพนักงานอัยการเพื่อแก้ต่างคดีแทนสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยมีขั้นตอนและกระบวนการดำเนินการเช่นเดียวกับการฟ้องคดีแพ่ง

ข. การปฏิบัติตามคำพิพากษา

เมื่อศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด ซึ่งอาจมีผลทางกฎหมาย 3 ประการ คือ ศาลพิพากษาให้ยกฟ้องโจทก์ หรือศาลพิพากษาให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรชำระหนี้เงิน หรือ ศาลพิพากษาให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรปฏิบัติหรืองดเว้นการปฏิบัติใด ๆ

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นเป็นภาพรวมการปฏิบัติงานด้านการประสานงานคดีแพ่งโดยสรุป ซึ่งผู้ศึกษาจะได้กล่าวถึงรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงาน อันประกอบด้วย ขั้นตอนการปฏิบัติงานเริ่มต้นตั้งแต่ การติดตามทวงถามหนี้ การดำเนินคดีแพ่ง การบังคับคดีแพ่งและการแก้ต่างคดีแพ่งในระบบของศาลยุติธรรม พร้อมทั้งจะได้เสนอบทวิเคราะห์งาน ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานด้านการประสานคดีแพ่งของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต่อไป

3. การปฏิบัติงานด้านการประสานคดีแพ่งของสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินคดีแพ่งของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร นิติกรผู้ประสานงานคดีมีหน้าที่ในการเตรียมการเพื่อดำเนินคดีในเบื้องต้น โดยเริ่มตั้งแต่การตรวจสอบข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย รวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ การขออนุมัติดำเนินคดีแพ่ง การส่งเรื่องให้พนักงานอัยการ และเป็นผู้ประสานงานคดีกับพนักงานอัยการในการดำเนินคดีต่าง ๆ โดยมีรายละเอียดตามลำดับและขั้นตอนการปฏิบัติงาน ดังนี้

3.1 การปฏิบัติงานในขั้นตอนก่อนการส่งฟ้องคดีแพ่ง

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2554 กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นนิติบุคคล จึงมีอำนาจตามกฎหมายในการทำนิติกรรมกับบุคคลภายนอก เช่น การทำสัญญาหรือข้อตกลงต่าง ๆ นอกจากนั้นยังมีความผูกพันทางกฎหมายจากเหตุที่ไม่ได้สมัคใจให้เกิดขึ้น หรือที่เรียกว่านิติเหตุ เช่น กรณีเกิดการกระทำละเมิด ซึ่งทั้ง 2 กรณีก่อให้เกิดการสิทธิและหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติต่อกันภายในเงื่อนไขเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ เมื่อเกิดเหตุที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามที่ได้ตกลงไว้ในนิติกรรมสัญญา หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งกระทำที่กระทบต่อสิทธิ

ในทางกฎหมายกับอีกฝ่ายหนึ่ง ก็ถือว่าเกิดกรณีการโต้แย้งสิทธิขึ้น ในทางกฎหมายสามารถรวมเรียกได้ว่าเกิดหนี้ขึ้นต่อกัน ทั้งนี้ ในกรณีที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ถูกโต้แย้งสิทธิ ก็ถือว่าสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นเจ้าหนี้ เมื่อสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรส่งเรื่องให้สำนักกฎหมายดำเนินการในทางกฎหมายเกี่ยวกับการที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรถูกโต้แย้งสิทธิ นิติกรผู้ประสานงานคดีต้องดำเนินการต่าง ๆ ก่อนการส่งเรื่องเพื่อฟ้องคดีแพ่ง ดังนี้

3.1.1 การตรวจสอบมูลหนี้

การตรวจสอบมูลหนี้ เป็นขั้นตอนแรกของการปฏิบัติงานด้านคดีความ โดยนิติกรผู้รับผิดชอบคดีต้องพิจารณาแนวทางที่จะดำเนินการทางกฎหมายกับบุคคลหรือนิติบุคคลที่มีหน้าที่ชำระหนี้ให้แก่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร แต่บุคคลดังกล่าวเพิกเฉยไม่ชำระหนี้ หรือไม่ปฏิบัติตามสัญญาหรือมีการกระทำละเมิดต่อสิทธิของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นเหตุให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้รับความเสียหาย โดยนิติกรผู้รับผิดชอบมีหน้าที่ต้องพิจารณาข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานต่างๆ ประกอบกับข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้วทำรายงานเสนอความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการทางกฎหมายกับบุคคลหรือนิติบุคคลนั้น ตลอดจนจัดทำร่างหนังสือแจ้งให้บุคคลหรือนิติบุคคลกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอันเป็นการชำระหนี้ให้แก่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ นิติกรผู้รับผิดชอบต้องพิจารณาข้อเท็จจริงต่าง ๆ มาปรับใช้กับบทกฎหมายได้อย่างถูกต้อง เป็นธรรม และรักษาประโยชน์ของทางราชการให้มากที่สุด ประเด็นที่สำคัญที่ต้องนำมาพิจารณาในขั้นตอนของการตรวจสอบมูลหนี้ ได้แก่

3.1.1.1 บ่อเกิดแห่งหนี้

บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับนำมาใช้ในขั้นตอนของการตรวจสอบมูลหนี้ ได้แก่ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดหนี้หรือที่เรียกว่า “บ่อเกิดแห่งหนี้” มี 6 ประเภท คือ สัญญา ละเมิด การจัดการงานนอกสั่ง ลากมิคควรได้ และหนี้อันเกี่ยวเนื่องกับสถานะของบุคคล ซึ่งโดยทั่วไปจะพบว่าสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีมูลหนี้ที่ต้องปฏิบัติอยู่ 2 ประการ คือ สัญญาที่เป็นบ่อเกิดแห่งหนี้ อาจเป็นสัญญาต่างตอบแทนทั่วไป เช่น สัญญาให้ทุนการศึกษา หรือ เอกเทศสัญญา เช่น สัญญาซื้อขาย สัญญาเช่าทรัพย์สิน สัญญาอัยม เป็นต้น ซึ่งสัญญาต่าง ๆ เหล่านี้ก่อให้เกิดความผูกพันทั้งในลักษณะสิทธิเรียกร้องและหน้าที่ การพิจารณาตรวจสอบมูลหนี้จากสัญญาจึงต้องพิจารณาข้อเท็จจริง ข้อสัญญาและข้อกฎหมายอย่างละเอียด และหนี้ที่เกิดจากมูลละเมิด เป็นหนี้ที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอาจเป็นเจ้าหนี้ เนื่องจากมีบุคคลมากระทำละเมิดต่อสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร หรือสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอาจตกเป็นลูกหนี้ ในกรณีที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรหรือเจ้าหน้าที่ไปกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

การพิจารณาตรวจสอบมูลหนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากหนี้ที่เกิดจากมูลหนี้แต่ละประเภทต้องเกี่ยวข้องกับบทบัญญัติของกฎหมายที่แตกต่างกัน สิทธิหน้าที่ต่าง ๆ ของเจ้าหนี้และลูกหนี้แตกต่างกัน เช่น หนี้ที่เกิดจากสัญญา ย่อมถึงกำหนดชำระกันตามที่ตกลงกันไว้ตามสัญญา หรือหากไม่มีกำหนดเวลาชำระหนี้ไว้ ก็ต้องมีการบอกกล่าวกำหนดเวลาให้ลูกหนี้ชำระหนี้ แต่หากเป็นหนี้ที่เกิดจากการทำละเมิด กำหนดเวลาชำระหนี้ย่อมเกิดขึ้นทันทีที่ลูกหนี้กระทำละเมิด ดังนั้น ในการพิจารณาบ่อเกิดแห่งหนี้ นิติกรผู้รับผิดชอบต้องพิจารณาจากรายละเอียดข้อเท็จจริงที่ปรากฏ และหากว่าข้อเท็จจริงที่ปรากฏนั้น ไม่เพียงพอที่จะใช้ประกอบการพิจารณาก็เป็นหน้าที่ของนิติกรผู้รับผิดชอบต้องทำการตรวจสอบค้นหารวบรวมเอกสารหลักฐานต่างๆ ให้ได้อย่างครบถ้วนเพียงพอ นำมาประกอบกับบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

3.1.1.2 สิทธิเรียกร้องและหน้าที่ของคู่กรณี

เมื่อทราบมูลหนี้หรือบ่อเกิดแห่งหนี้แล้ว สิ่งที่ต้องพิจารณาต่อมาคือ คู่กรณีแต่ละฝ่ายมีฐานะอย่างไรในกรณีที่เกิดขึ้น ฝ่ายใดเป็นเจ้าหนี้ และฝ่ายใดเป็นลูกหนี้ แต่ละฝ่ายมีสิทธิและหน้าที่ต่อกันอย่างไร ในกรณีที่หนี้เกิดขึ้นโดยผลของกฎหมาย สิทธิเรียกร้องและหน้าที่ของคู่กรณีก็จะไปบทบัญญัติของกฎหมาย แต่หากเกิดขึ้นโดยสัญญาก็ต้องพิจารณาข้อสัญญาเป็นสำคัญ แต่หากไม่มีการกำหนดไว้ในสัญญาต้องนำบทบัญญัติของกฎหมายมาพิจารณาประกอบการดำเนินการ

นิติกรผู้รับผิดชอบคดีต้องพิจารณารายละเอียดข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานต่าง ๆ

อย่างละเอียดรอบคอบเพื่อกำหนดฐานะของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและคู่กรณีได้อย่างถูกต้องเป็นธรรม โดยเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าเรื่องนั้นสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่ที่ต้องกระทำต่อคู่กรณีอย่างไร ก็ให้เสนอให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรปฏิบัติตามหน้าที่ให้ถูกต้องครบถ้วน โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรให้สมดุลกับหลักความชอบด้วยกฎหมายและเป็นธรรม และกรณีที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีสิทธิเรียกร้องอย่างไร ก็ให้ดำเนินการเพื่อให้ได้รับการปฏิบัติการชำระหนี้ตามสิทธิเรียกร้องนั้นได้อย่างถูกต้องครบถ้วน เพื่อรักษาผลประโยชน์ของทางราชการ

3.1.1.3 วัตถุประสงค์แห่งหนี้หรือสิ่งที่ลูกหนี้ต้องชำระหนี้

วัตถุประสงค์แห่งหนี้เป็นสิ่งที่ลูกหนี้ต้องกระทำเพื่อการชำระหนี้ ตามกฎหมายมิได้ทั้งการกระทำ การงดเว้นการกระทำ การส่งมอบทรัพย์สิน และการใช้เงิน โดยวัตถุประสงค์ที่พบมากที่สุดคือ การเรียกให้ชดใช้เงิน ซึ่งต้องพิจารณาว่าจำนวนเงินที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต้องชำระหนี้ให้เจ้าหนี้เป็นจำนวนเท่าใด หรือในกรณีที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้เป็นจำนวนเท่าใด คิดเป็นต้นเงินจำนวนเท่าใด มีเบี้ยปรับหรือไม่ มีค่าเสียหายจากการไม่ชำระหนี้อย่างไรบ้างและมีดอกเบี้ยหรือไม่ หากมีคิดในอัตราเท่าใด เริ่มต้นคิดได้เมื่อใด และรวมเป็นจำนวนเงินเท่าใด และรวมเป็นหนี้สุทธิต่างใด การคิดคำนวณมูลหนี้ดังกล่าวนี้ นิติกรผู้รับผิดชอบ

ต้องทำบันทึกขอความร่วมมือจากสำนักการคลังและงบประมาณคำนวณหนี้เพื่อความถูกต้อง โดยนิติกรผู้รับผิดชอบต้องแจ้งรายละเอียดของมูลหนี้ดังกล่าวข้างต้นให้ครบถ้วนเพื่อความถูกต้อง ในการคำนวณยอดหนี้

3.1.1.4 กำหนดเวลาที่ชำระหนี้ต่อกัน

กรณีที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นลูกหนี้ต้องพิจารณาว่าเจ้าหนี้ มีคำบอกกล่าวทวงถามให้ต้องชำระหนี้เมื่อใด และต้องพิจารณาว่าตามกฎหมายหรือสัญญา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจำเป็นต้องปฏิบัติตามกำหนดเวลานั้นหรือไม่ ส่วนในกรณีที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นเจ้าหนี้ นิติกรผู้รับผิดชอบคดีต้องพิจารณาว่าหนี้นั้นมีกำหนดเวลาไว้ในสัญญาหรือไม่ หากมีให้แจ้งกำหนดเวลานั้นให้ลูกหนี้ทราบ แต่หากไม่มีกำหนดเวลาไว้ตามสัญญา ให้กำหนดเวลาให้ลูกหนี้ชำระหนี้ภายในเวลาอันสมควรโดยทั่วไปจะกำหนดให้ชำระภายใน 30 วัน นับแต่วันบอกกล่าวทวงถาม แต่ถ้ามีเหตุอันจำเป็นเช่น กรณีที่คดีใกล้สิ้นสุดอายุความหรือระยะเวลาฟ้องคดีก็อาจกำหนดให้น้อยกว่า 30 วันได้ โดยให้เสนอต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อให้ความเห็นชอบ และเสนอหนังสือทวงถามดังกล่าวเพื่อให้เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรลงนาม

เมื่อตรวจสอบมูลหนี้เรียบร้อยแล้วนิติกรผู้ปฏิบัติงานเสนอความเห็นต่อผู้มีอำนาจพิจารณาสั่งการได้แก่เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรด้วยในบันทึกเสนอความเห็นเกี่ยวกับพื้นที่นั้น ควรนำเสนอถึงที่มาซึ่งเป็นข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาสั่งการให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด หรืออาจ เสนอทางเลือก เพื่อให้เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตัดสินใจว่าจะสั่งการให้ดำเนินการต่อไปอย่างไร ความเห็นทางกฎหมายที่เสนอต่อเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร อาจมีได้ดังนี้

ก. ในกรณีที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรถูกเรียกให้ชำระหนี้ เมื่อพิจารณาตรวจสอบมูลหนี้แล้ว เห็นว่าสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีจำเป็นต้องชำระหนี้ ก็ให้เสนอความเห็นให้ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรปฏิเสธการชำระหนี้ไปยังผู้ที่เรียกร้อง ให้สำนักงานชำระหนี้ นั้น แต่หากเป็นหนี้ที่ยังไม่ถึงกำหนดเวลาชำระหรือจะชำระให้ หรือจะชำระให้ เจ้าหนี้จะต้องปฏิบัติตาม เงื่อนไขที่กำหนดไว้ก่อนนิติกรผู้ปฏิบัติงานก็ต้องทำรายงานเสนอความเห็นพร้อมกับเสนอร่างหนังสือโต้แย้งการชำระหนี้ นั้นถ้าในกรณีที่เห็นว่าสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ตกเป็นรูปนี้ก็ให้รายงานเสนอขออนุมัตินำเงินไปชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ต่อไป

ข. ในกรณีที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีสិทธิเรียกร้องให้ลูกหนี้ชำระหนี้ให้จัดทำรายงานเสนอความเห็นและทำหนังสือติดตามทวงถามให้ลูกหนี้ชำระหนี้ให้แก่ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต่อไปพร้อมกับเมื่อได้มีการติดตามทวงถามลูกหนี้แล้วก็ให้ติดตามตรวจสอบว่าลูกหนี้ได้ชำระหนี้หรือไม่เพื่อจะได้เสนอให้มีการดำเนินการตามกฎหมายกับลูกหนี้ต่อไป

3.1.2 การติดตามทวงถามให้ลูกหนี้ชำระหนี้

เมื่อได้ทำการตรวจสอบมูลหนี้ของลูกหนี้แล้วให้นิติกรผู้รับผิดชอบแจ้งให้ลูกหนี้กล่าวถึงสิทธิเรียกร้องของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่จะเรียกร้องให้ลูกหนี้ชำระหนี้ การแจ้งให้ทราบถึงสิทธิเรียกร้องดังกล่าวถือว่าเป็นการติดตามทวงถามให้ลูกหนี้ชำระหนี้ซึ่งโดยทั่วไปตั้งแต่ทำเป็นลายลักษณ์อักษรด้วยการทำเป็นหนังสือให้เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามส่งถึงลูกหนี้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายของลูกหนี้ ทั้งนี้วิธีการผู้รับผิดชอบมีหน้าที่สำคัญดังนี้

3.1.2.1 ทำหนังสือติดตามทวงถาม

หนังสือติดตามทวงถามเป็นหนังสือราชการที่ต้องจัดทำตามรูปแบบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 ถึงกำหนดให้ใช้หนังสือราชการภายนอก และให้มีรายละเอียดคือ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับสาเหตุหรือที่มาของหนี้เลยบรรยายถึงบ่อเกิดหรือสาเหตุของหนี้เพื่อให้ลูกหนี้ทราบถึงสาเหตุที่ลูกหนี้ถึงต้องชำระหนี้ให้แก่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรนอกจากนั้นเพื่อประโยชน์ในการอ้างอิงที่เห็นถึงความสัมพันธ์ทางกฎหมายต่อกันระหว่างสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและลูกหนี้เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินการทางกฎหมายในขั้นตอนต่อไป สบข้อความในส่วนนี้คุณจะมีสาระสำคัญในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรกับลูกหนี้ พฤติกรรมของลูกหนี้ที่ทำให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต้องใช้สิทธิเรียกร้องให้ชำระหนี้ และสิทธิเรียกร้องของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่เกิดขึ้นสืบเนื่องจากพฤติกรรมการกระทำนั้น ในส่วนต่อมาเป็นข้อความที่กำหนดให้ลูกหนี้ปฏิบัติการชำระหนี้ซึ่งจะเป็นการบอกกล่าวให้ลูกหนี้ดำเนินการชำระหนี้อย่างไรภายในกำหนดเวลาเท่าใดและกำกับข้อความที่กล่าวถึงสิทธิตามกฎหมายในการดำเนินการในขั้นตอนต่อไป หากลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ให้แก่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรภายในกำหนดเวลานั้น

ตัวอย่างหนังสือติดตามทวงถาม

ที่ สผ 0015/

ไท

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ถนนประดิพัทธ์ แขวงพญาไท เขตพญา
กรุงเทพฯ 10300

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

เรื่อง ขอให้ชำระหนี้

เรียน .....

ตามที่ท่าน.....(มูลเหตุ)..... ระหว่างสำนักงาน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในฐานะ.....กับ.....ในฐานะ.....เพื่อ..... นั้น

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ตรวจสอบพบว่า.....
ส่งผลให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต้องได้รับความเสียหายและท่านต้องรับผิดชอบหนี้
ดังกล่าว ดังนั้น สำนักงานฯ จึงขอให้ท่านนำเงินจำนวน ..... บาทซึ่งเป็นมูลหนี้ที่เกิดขึ้นมา
ชำระคืนให้แก่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ภายใน ..... วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือฉบับนี้

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักกฎหมาย

โทร. 0 2357 3100 ต่อ 3128

โทรสาร 0 2357 3100 ต่อ 3122

3.1.2.2 การจัดส่งหนังสือติดตามทวงถาม

การจัดส่งหนังสือติดตามทวงถามให้จัดส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ เพื่อให้มีหลักฐานประกอบการดำเนินการทางกฎหมายในขั้นตอนต่อไป โดยต้องจัดเก็บรายงานการจัดส่งไปรษณีย์ไว้เป็นหลักฐานด้วยซึ่งในรายงานนั้น จะแสดงให้เห็นว่ามีการจัดส่งให้เมื่อวันที่เท่าไร และใครเป็นผู้รับ ในกรณีที่ไม่มีผู้ยอมรับหนังสือ นั้น เป็นหน้าที่ของนิติกรผู้รับผิดชอบต้องสืบหาภูมิลำเนาของลูกค้าเพื่อจะได้จัดส่งหนังสือติดตามทวงถามนั้นให้แก่ลูกค้าต่อไป ทั้งนี้ในทางปฏิบัติ จะถือภูมิลำเนาที่ปรากฏหลักฐานทะเบียนราษฎรของกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทยในกรณีที่เป็นบุคคลธรรมดาส่วนอะไรที่เป็นนิติบุคคลให้ถือตามหนังสือรับรองการจดทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทของกระทรวงพาณิชย์เป็นสำคัญ

3.1.2.3 การติดตามผลการดำเนินการติดตามทวงถาม

เมื่อได้จัดส่งหนังสือติดตามทวงถามแล้วนิติกรผู้รับผิดชอบต้องติดตามตรวจสอบว่าในระหว่างเวลาที่กำหนดและเมื่อพ้นเวลาที่กำหนดไว้แล้วนั้นได้มีการชำระหนี้ให้กับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรตามสิทธิเรียกร้องหรือไม่ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาที่กำหนดให้ลูกค้าชำระหนี้ตามหนังสือทวงถามนั้นแล้วหากนี้ยังไม่ชำระหนี้หรือชำระหนี้แต่เพียงบางส่วนแต่ไม่ครบถ้วนก็อาจต้องมีการทำหนังสือติดตามทวงถามไปอีกครั้งหนึ่งขึ้นอยู่กับระยะเวลาว่ายังมีก่อนที่น้ำมันจะขาดอายุความในการใช้สิทธิเรียกร้องหรือกำหนดระยะเวลายื่นฟ้องคดี ถ้าหากพิจารณาแล้วเห็นว่าคงไม่มีทางอื่นใดที่จะบังคับให้ลูกค้าชำระหนี้ได้แล้ว นิติกรผู้รับผิดชอบต้องทำรายงานเสนอความเห็นขออนุมัติดำเนินคดีกับลูกค้าต่อไป

3.1.3 การดำเนินคดีแพ่งกับลูกค้า

ในกรณีที่ดำเนินการติดตามทวงถามให้ลูกค้าชำระหนี้หากลูกค้าเพิกเฉยไม่ชำระหนี้หรือไม่อาจเรียกให้ลูกค้าชำระหนี้ได้ทั้งหมด สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรไม่มีทางบังคับอื่นที่จะเรียกให้ลูกค้าชำระหนี้ได้ตามกฎหมายแล้ว สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในฐานะเจ้าหน้าที่ต้องใช้สิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ลูกค้าชำระหนี้ซึ่งการดำเนินการในขั้นตอนนี้เรียกว่าการดำเนินคดีแพ่งกับลูกค้า ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

3.1.3.1 การเตรียมการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีแพ่ง

การเตรียมการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีเป็นหัวใจสำคัญในการดำเนินคดี เพราะเป็นการทำความเข้าใจร่วมกันในสิ่งที่ตัวความต้องเตรียมการให้สอดคล้องตามความประสงค์ของพนักงานอัยการ เพื่อพนักงานอัยการจะได้ดำเนินการให้เป็นไปตามความประสงค์สุดท้ายของหน่วยงานตัวความ กล่าวคือ คดีของหน่วยงานตัวความจะได้รับการพิจารณาพิพากษาที่ตรงตามข้อเท็จจริงมากที่สุด และเป็นธรรมที่สุด โดยการเตรียมการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีแพ่งสามารถแบ่งประเภทของการขอความร่วมมือสำนักงานอัยการสูงสุดในการดำเนินคดีแพ่ง ได้ดังนี้

1) ในกรณีขอให้ฟ้องคดีหรือสำนวนว่าต่าง

เมื่อเกิดข้อเท็จจริงว่าสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรถูกโต้แย้งสิทธิและหน้าที่โดยเอกชน จำเป็นอย่างยิ่งที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต้องใช้สิทธิในการฟ้องร้องคดีต่อศาลเพื่อรักษาสิทธิประโยชน์ของทางราชการ ทั้งนี้ จึงต้องขอความร่วมมือสำนักงานอัยการเพื่อจัดพนักงานอัยการว่าต่างคดีแทนสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งการเตรียมการของนิติกรผู้ประสานงานคดีในกรณีการว่าต่างคดี มีดังนี้

(1.1) จัดทำสรุปข้อเท็จจริงแสดงความเป็นมาของคดี เริ่มต้นจากฐานะทางกฎหมายของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นโจทก์ ฐานะของจำเลย ความสัมพันธ์ของโจทก์กับจำเลย ข้อโต้แย้งสิทธิที่เกิดขึ้น สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ทวงถามให้เป็นไปตามสิทธิที่กฎหมายกำหนดหรือสัญญากำหนดแล้วหรือไม่ อย่างไร หรือได้แจ้งสงวนสิทธิตามกฎหมายหรือไม่อย่างไร จำเลยเพิกเฉยไม่ดำเนินการหรือไม่อย่างไร ความประสงค์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่จะขอให้สำนักงานอัยการสูงสุดดำเนินการเรียกร้องจากจำเลย พร้อมสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องให้สัมพันธ์กับข้อเท็จจริงดังกล่าวตามลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง

(1.2) กำหนดเวลาในการส่งเรื่อง

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี พ.ศ. 2561 ข้อ 21 กำหนดแนวทางการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้เร่งรัดรวบรวมพยานหลักฐานให้ครบถ้วนและรีบส่งเรื่องให้พนักงานอัยการก่อนครบกำหนดอายุความไม่น้อยกว่า 3 เดือน เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น

(1.3) การจัดทำหนังสือนำส่ง

ในการส่งหนังสือต้องจัดทำเป็นหนังสือนำส่งในนามของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2554 ในเบื้องต้นให้เรียนอธิบดีอัยการ สำนักงานคดีแพ่ง โดยในหนังสือนำส่งต้องระบุความประสงค์ที่ชัดเจนว่าจะให้ฟ้องผู้ใด ในฐานะใด มูลหนี้เท่าใด จำนวนเงินที่เรียกร้อง กรณีเงินไม่ถึง 300,000 บาท ให้คำนวณทุนทรัพย์พร้อมดอกเบี้ยหรือเบี้ยปรับถึงวันที่ส่งเรื่อง โดยถ้าเป็นเงินตราต่างประเทศให้คำนวณเป็นเงินบาทด้วย หากคำนวณเงินต้นรวมดอกเบี้ยและหรือเบี้ยปรับแล้วไม่เกิน 300,000 บาท เป็นคดีอยู่ในอำนาจศาลแขวงที่จะพิจารณาหรือสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงจังหวัดแล้วแต่กรณีดำเนินการและต้องสรุปข้อเท็จจริงและส่งพยานเอกสารและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องส่งไปพร้อมหนังสือนำส่ง หากกรณีเป็นการตั้งต้นคดีต้องระบุให้ชัดแจ้งว่าจะให้ดำเนินการในเรื่องใด เช่น ร้องชดเชยทรัพย์ ขอเฉลี่ยทรัพย์ ขอเกินส่วน ขอให้จัดซื้อบริษัทกลับคืนสู่ทะเบียน พร้อมระบุวันครบกำหนดอายุความไว้ในหนังสือนำส่งด้วย พร้อมระบุชื่อผู้ประสานงานคดีไว้ในหนังสือนำส่งด้วย

ในกรณีขอให้ว่าต่างฟ้องบุคคลหลายคนหรือหลายราย ซึ่งมูลความ
แห่งคดีไม่เกี่ยวข้องกัน จะต้องแยกฟ้องเป็นรายคดี เช่น ฟ้องขับไล่ผู้เช่าหลายราย ฟ้องเรียกเงินกู้
จากลูกหนี้หลายคนหรือหลายราย สัญญาต่างฉบับกัน การส่งเรื่องให้พนักงานอัยการต้องแยกส่ง
เป็นรายคดี

(1.4) เอกสารที่ต้องนำส่งพร้อมหนังสือขอให้ดำเนินคดีว่าต่าง

- หลักฐานของผู้ฟ้อง

ก. หลักฐานการเป็นนิติบุคคลของสำนักงานเลขาธิการ
สภาผู้แทนราษฎร และการเป็นผู้แทนนิติบุคคลของเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ข. ใบแต่งตั้งนายความที่เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรลงนามแล้ว
คำสั่งแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง และสำเนาบัตรประจำตัวของผู้ตั้งนายความ กรณีมอบอำนาจต้อง
แนบหนังสือมอบอำนาจ คำสั่งมอบอำนาจ และคำสั่งที่เกี่ยวข้องด้วย โดยให้จัดส่งเอกสารดังกล่าว
จำนวนอย่างละ 2 ชุด

ค. บันทึกสรุปข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานเอกสารที่เกี่ยวข้อง

- หลักฐานของผู้ที่จะถูกฟ้องหรือจำเลย

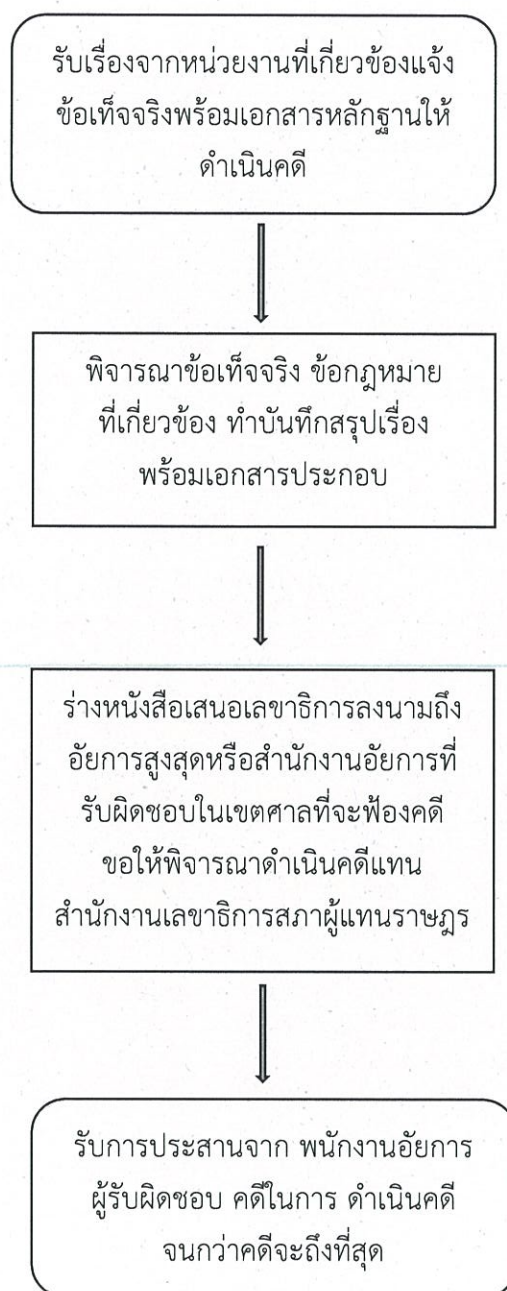
ก. หลักฐานหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล การเป็น
ผู้แทนของนิติบุคคลหรือบัตรประจำตัวประชาชนของบุคคลและแบบรับรองรายการทะเบียนราษฎร
ซึ่งเป็นภูมิลำเนาของบุคคลที่จะถูกฟ้อง

ข. ผลการตรวจสอบสถานภาพการตายของลูกหนี้ที่จะถูกฟ้อง
และหลักฐานที่หน่วยงานรับทราบการตายของลูกหนี้ดังกล่าว กับหลักฐานการเป็นทายาทหรือ
ผู้จัดการมรดกของลูกหนี้ดังกล่าว

ค. ผลการตรวจสอบสถานภาพการล้มละลายของลูกหนี้
ที่จะถูกฟ้อง

ง. หลักฐานบัตรประจำตัวประชาชนและแบบรับรองรายการ
ทะเบียนราษฎรของผู้เป็นทายาทหรือผู้จัดการมรดกของผู้ตายซึ่งเป็นลูกหนี้

แผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงานการประสานงานพนักงานอัยการในการดำเนินคดีแพ่ง
กรณีสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ฟ้องคดีหรือเป็นโจทก์

2) ในกรณีขอให้แก้ต่างคดีแทน

เมื่อเกิดข้อเท็จจริงว่าสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรถูกเอกชนฟ้องคดีเป็นจำเลยต่อศาลแพ่ง ทำให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต้องขอความร่วมมือพนักงานอัยการในการแก้ต่างคดีแทนสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งการเตรียมการของนิติกรผู้ประสานงานคดี มีดังนี้

(2.1) จัดทำสรุปข้อเท็จจริงแสดงความเป็นมาของคดี เริ่มต้นจากฐานะทางกฎหมายโจทก์ ฐานะของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นจำเลย ความสัมพันธ์ของโจทก์กับจำเลย ข้อโต้แย้งสิทธิที่เกิดขึ้น สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ดำเนินการให้เป็นไปตามสิทธิที่กฎหมายกำหนดหรือสัญญากำหนดแล้วหรือไม่ อย่างไร ความประสงค์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่จะขอให้สำนักงานอัยการสูงสุดดำเนินการแก้ต่างคดีแทนพร้อมสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องให้สัมพันธ์กับข้อเท็จจริงดังกล่าวตามลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง

(2.2) กำหนดเวลาในการส่งเรื่อง

มติ ค.ร.ม. เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2549 การปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง การดำเนิน คดีอาญา คดีแพ่งและคดีปกครอง (ให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจที่โต้แย้ง เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่กับเอกชนในทางแพ่ง หรือกรณีจำเป็นต้องใช้สิทธิทางศาล และกรณีมีส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจถูกเอกชนฟ้องคดีแพ่ง กำหนดกรณีการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการในการแก้ต่างคดีแทนต้องส่งก่อนครบกำหนดยื่นคำให้การและมีเวลาเพียงพอให้พนักงานอัยการสามารถรวบรวมข้อเท็จจริงและคำให้การได้

(2.3) การจัดทำหนังสือนำเสนอ

ในการส่งหนังสือต้องจัดทำเป็นหนังสือนำส่งในนามของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. 2554 ในเบื้องต้นให้เรียนอธิบดีอัยการ สำนักงานคดีแพ่ง โดยในหนังสือนำส่งต้องระบุความประสงค์ที่ชัดเจนว่าขอให้แก้ต่างคดีให้กับจำเลยใดบ้าง และต้องส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องแนบไปพร้อมกับหนังสือนำส่ง โดยระบุว่าได้รับหมายไว้เมื่อใด โดยวิธีใด เช่น รับโดยมีผู้ลงชื่อรับหมาย โดยวิธีปิดหมาย หรือได้รับหมายทางไปรษณีย์และสรุปข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อต่อสู้ตามคำฟ้อง รวมทั้งสรุปข้อเท็จจริงที่เป็นประเด็นสำคัญของเรื่องกับส่งพยานเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง พร้อมระบุชื่อผู้ประสานงานคดีไว้ในหนังสือนำส่งด้วย

กรณีที่ใกล้ครบกำหนดระยะเวลายื่นคำให้การแล้วยังไม่สามารถส่งเรื่องได้ทัน ให้เสนอเรื่องให้เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรหรือจำเลยในคดียื่นคำร้องขอขยายระยะเวลายื่นคำให้การไปก่อน โดยขอขยายเพียง 1 ครั้งแล้วรีบส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการพิจารณาโดยด่วน เนื่องจากหากขอขยายหลายครั้งแล้ว เมื่อส่งเรื่องให้พนักงานอัยการและกรณี

มีความจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการพิจารณาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานในส่วนเพิ่มเติม ศาลอาจไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลาเพิ่มเติมอีกเนื่องจากได้อนุญาตให้ขยายระยะเวลามาพอสมควรแล้ว

(2.4) กรณีขอให้แก้ต่างและฟ้องแย้ง

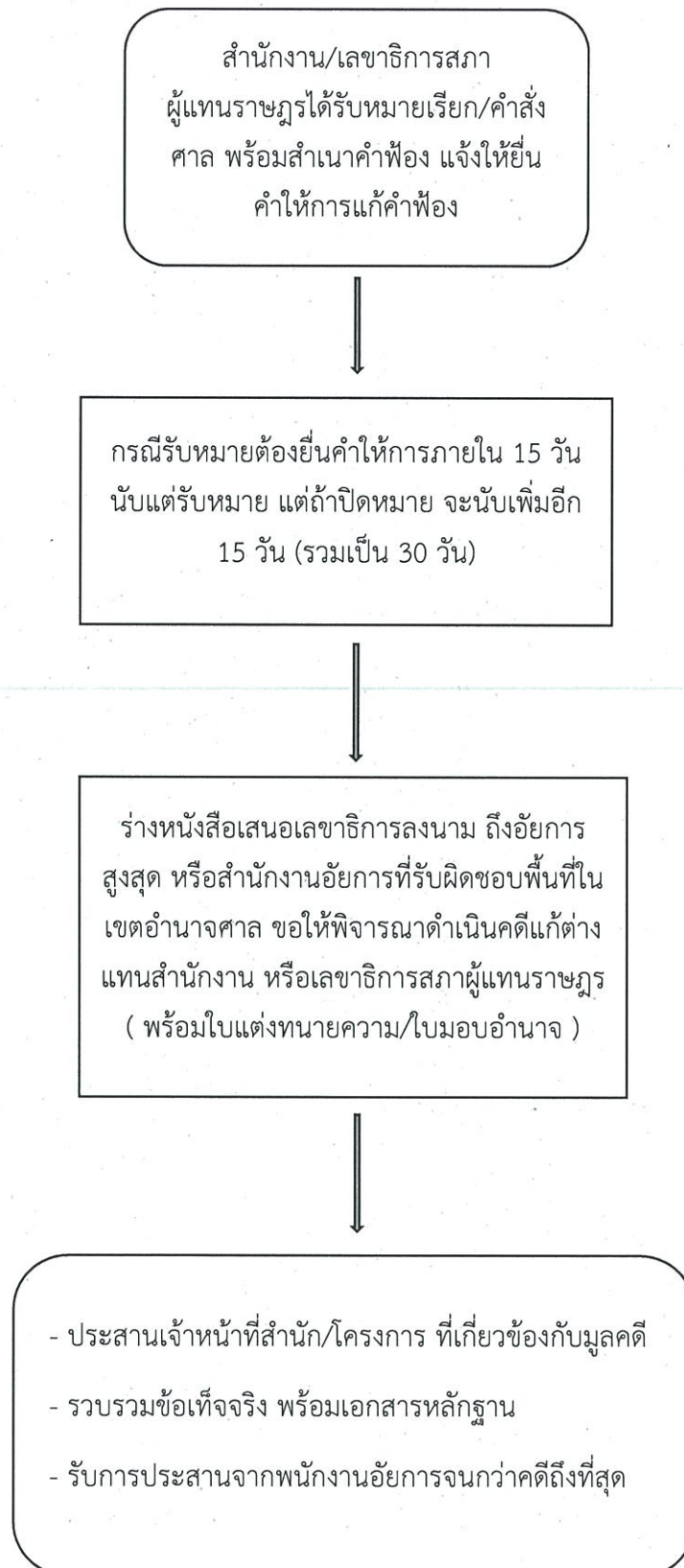
ในกรณีที่นิติกรผู้ประสานคดีมีความเห็นว่าสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรสมควรฟ้องคดีในคดีดังกล่าวด้วย ให้ระบุในหนังสือนำเสนอว่าประสงค์ขอให้ฟ้องแย้งโจทก์รายใด ทุณทรัพย์เท่าใด โดยรวบรวมพยานหลักฐานและสรุปข้อเท็จจริง รวมทั้งส่งพยานเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องคำให้การ เช่นเดียวกับการขอให้ว่าต่างคดีแทน และต้องส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินการให้ทันภายในกำหนดเวลายื่นคำให้การ

(2.5) เอกสารที่ต้องนำส่งพร้อมหนังสือขอให้ดำเนินคดี

ก. หมายเรียกและสำเนาคำฟ้อง

ข. ใบแต่งตั้งนายความซึ่งเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรหรือจำเลยในคดีลงนามแล้ว พร้อมคำสั่งแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง และสำเนาบัตรประจำตัวของผู้แต่งตั้งนายความกรณีมอบอำนาจ ต้องแนบหนังสือมอบอำนาจและคำสั่งที่เกี่ยวข้องด้วย จำนวนอย่างน้อย 2 ชุด

แผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงานการประสานงานพนักงานอัยการในการดำเนินคดีแพ่ง
กรณีสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรถูกฟ้องคดีหรือเป็นจำเลย

3.1.4 การส่งเรื่องให้พนักงานอัยการ

ในการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีแพ่ง นิติกรผู้ประสานคดีนั้น ๆ นำเรื่องพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมดส่งไปที่สำนักงานอัยการที่รับผิดชอบคดีด้วยตนเองหรือทางไปรษณีย์ตอบรับภายในกำหนดเวลา แต่ถ้าเป็นกรณีเร่งด่วน เช่น คดีไกล้จะขาดอายุความ หรือไกล้จะครบกำหนดยื่นคำให้การ ผู้ประสานงานคดีต้องนำส่งเรื่องด้วยตนเองพร้อมกับบรอปพพนักงานอัยการผู้รับผิดชอบสำนวน เพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงในการทำคำฟ้องคำให้การด้วย

ในการพิจารณาว่าจะส่งเรื่องไปยังสำนักงานอัยการใดนั้น จะต้องพิจารณาประเภทของคดีดังนี้

3.1.4.1 ต้องพิจารณาว่าคดีอยู่ในเขตอำนาจศาลของศาลใด เนื่องจากมีสำนักงานอัยการที่รับผิดชอบตามเขตอำนาจศาล โดยพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 4 มาตรา 4 ทวิ กล่าวคือ ต้องพิจารณาว่าคดีนั้นจำเลยมีภูมิลำเนา หรือมูลคดีเกิด หรืออสังหาริมทรัพย์ตั้งอยู่เขตศาลใด

3.1.4.2 ต้องพิจารณาทุนทรัพย์ว่า คดีมีทุนทรัพย์อยู่ในเขตอำนาจของศาลแขวงหรือศาลจังหวัด กล่าวคือ คดีที่มีทุนทรัพย์ไม่เกิน 300,000 บาท อยู่ในเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวง ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา 17 มาตรา 25 (4) ต้องส่งเรื่องไปยังสำนักงานคดีศาลแขวง หรือสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงจังหวัด สำหรับคดีที่มีทุนทรัพย์เกินกว่า 300,000 บาท หรือคดีไม่มีทุนทรัพย์ อยู่ในเขตอำนาจของศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี หรือศาลจังหวัด จะต้องเรื่องให้สำนักงานอัยการที่ดำเนินคดีแพ่งที่รับผิดชอบในการดำเนินคดีแพ่งในเขตอำนาจศาลนั้น ๆ แล้วแต่กรณี

3.1.5 การดำเนินการภายหลังจากส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการ

การประสานงานคดีภายหลังจากที่ส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการดำเนินการแล้ว มีการดำเนินการ 2 ขั้นตอนดังนี้

3.1.5.1 การดำเนินการก่อนยื่นคำฟ้อง ยื่นคำให้การ และฟ้องแย้ง

ก่อนที่พนักงานอัยการจะทำการยื่นคำฟ้อง คำให้การ หรือฟ้องแย้ง นิติกรผู้ประสานงานคดีต้องดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

1) จัดทำใบแต่งตั้งทนายความ โดยใบแต่งตั้งทนายความต้องใช้แบบพิมพ์ของศาลยุติธรรม ซึ่งสามารถดาวน์โหลด (Download) ได้จากเว็บไซต์ของสำนักงานศาลยุติธรรม

โดยข้อความที่ระบุใบแต่งตั้งทนายความกวนกรอกข้อความที่ให้อำนาจทนายความดำเนินกระบวนการพิจารณาการจำหน่ายสิทธิของคู่ความตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 62 หวยให้ครบถ้วนด้วย นอกจากนั้นควรระบุในใบแต่งตั้งทนายความให้พนักงาน

อัยการมีอำนาจดำเนินการแทนโดยครอบคลุม เช่น เรื่องการรับเงิน แวะรับเอกสารคืนจากศาล ทั้งนี้เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการดำเนินคดี

ในการแต่งตั้งนายความหากมีโจทก์หรือจำเลยหลายคนไม่ควรแต่งตั้งนายความคนเดียวในใบแต่งตั้งนายแต่งตั้งนายความใบเดียวกัน ในกรณีโจทก์หรือจำเลยคนเดียวตั้งนายความหลายคนต้องแยกใบแต่งตั้งนายความเป็นรายบุคคล ใบแต่งตั้งนายความที่พนักงานอัยการได้ยื่นต่อศาลไปแล้ว หากปรากฏต่อมามีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับผู้แทนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรไม่ต้องทำใบแต่งตั้งนายความใหม่

2) การเตรียมเงินค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี

การส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการดำเนินคดีแพ่ง สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในฐานะผู้ส่งเรื่องต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี เงินค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี ได้แก่ เงินค่าธรรมเนียมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เช่น ค่าขึ้นศาล ค่านำหมาย ค่าธรรมเนียมอื่น รวมถึงขั้นตอนในการดำเนินคดีทั้งหมด ในกรณีอุทธรณ์ ฎีกา รวมถึงค่าฤชาธรรมเนียมที่ต้องใช้แทนคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งด้วย

ในกรณียื่นอุทธรณ์หรือยื่นฎีกา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นตัวความขอทุเลาการบังคับคดีได้เฉพาะหนี้ที่ต้องชำระตามคำพิพากษาเท่านั้น ในส่วนค่าฤชาธรรมเนียมที่ต้องใช้แทนไม่สามารถขอทุเลาการบังคับคดีได้ไม่ต้องชำระต่อศาลความยื่นคำอุทธรณ์หรือคำฎีกา มิเช่นนั้นจะเป็นอุทธรณ์หรือฎีกาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงมีค่าฤชาธรรมเนียมจำนวน 2 ยอด คือ ค่าขึ้นศาลตามจำนวนทุนทรัพย์ในกรณีที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรยื่นอุทธรณ์หรือยื่นฎีกา และค่าฤชาธรรมเนียมที่ใช้แทน

การส่งเงินค่าธรรมเนียมไม่ต้องส่งพร้อมเรื่องขอให้ดำเนินคดี ตั้งส่งเมื่อพนักงานอัยการมีหนังสือแจ้งด้วยในส่วนกลางให้ส่งสำนักการคลัง สำนักงานอัยการสูงสุด ในกรณีส่งค่าธรรมเนียมเป็นเช็ค ให้ระบุส่งจ่ายในนาม “เงินนอกงบประมาณ สำนักงานอัยการสูงสุด” สำหรับในต่างจังหวัดให้ส่งที่ส่วนงานการเงินของสำนักงานที่รับผิดชอบสำนวน และเนื่องจากหาสำนักงานอาจเปิดบัญชีเงินฝาก เงินนอกงบประมาณไว้โดยใช้ชื่อบัญชีต่างกัน ดังนั้น หากหนังสือแจ้งให้ส่งเงินค่าธรรมเนียมไม่ได้ระบุว่าจะส่งจ่ายในนามใคร ควรประสานงานขอทราบข้อมูลรายละเอียดก่อนเพื่อความถูกต้อง

3.1.5.2 การดำเนินการภายหลังยื่นคำฟ้อง ยื่นคำให้การ และฟ้องแย้ง

ภายหลังจากที่สำนักงานอัยการได้ยื่นคำฟ้อง หรือยื่นคำให้การ ให้แก่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ผู้ประสานงานคดีต้องคอยประสานงานกับพนักงานอัยการ เพราะอาจมีกรณีที่ยังต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องอยู่ ดังนี้

1) กรณีส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องไม่ได้

เจ้าหน้าที่ศาลไม่สามารถส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้แก่จำเลยได้ เนื่องจากหาบ้านเลขที่ หรือไม่มีตัวบ้านอยู่แล้วตามภูมิลำเนาที่ยื่นฟ้อง ผู้ประสานงานคดีต้องไปตรวจสอบข้อเท็จจริง ทำแผนผังที่ตั้งของบ้านอันเป็นภูมิลำเนาของจำเลย เพื่อให้พนักงานอัยการให้แถลงต่อศาล

2) การเตรียมพยานบุคคลเพื่อเบิกความต่อศาล

ก่อนที่จะนำพยานเข้าเบิกความต่อศาล เปลี่ยนบุคคลที่พนักงานอัยการจะนำเข้าเบิกความ ควรได้มีการทบทวนข้อเท็จจริงหรือแนวทางการเบิกความกับพนักงานอัยการก่อน หรือบางกรณีพนักงานอัยการอาจจะทำบันทึกให้คำของพยานแทนการซักถามที่ยื่นต่อศาล ผู้ประสานงานคดีมีหน้าที่ตั้งนำบันทึกถ้อยคำดังกล่าวให้พยานตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าถูกต้องหรือไม่ ตลอดจนนำพยานบุคคลดังกล่าวไปพบพนักงานอัยการเพื่อตรวจดูบันทึกถ้อยคำและทบทวนข้อเท็จจริง รวมทั้งทำความเข้าใจกับพนักงานอัยการถึงแนวทางการเบิกความก่อนเบิกความต่อศาล

3) การตามประเด็นไปสืบพยานที่ศาลอื่น

ในกรณีที่พยานที่คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนำสืบมีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด และศาลอนุญาตให้ส่งประเด็นไปสืบยังศาลที่พยานมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำนาจ ซึ่งมีได้ทั้งกรณีที่เป็นพยานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเอง หรือพยานของคู่ความฝ่ายตรงข้าม ในการตามประเด็นแปลว่าความดังกล่าว พุดภาษาอังกฤษคดีต้องประสานในการจัดหายานพาหนะในการเดินทางให้แก่พนักงานอัยการและติดต่อประสานกับพยานที่จะนำสืบ

4) การทำแผนที่พิพาท

ในการดำเนินคดีเกี่ยวกับที่ดิน คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจแสดงต่อศาลขอให้จัดทำแผนที่พิพาท ซึ่งปกติควรให้เจ้าพนักงานที่ดินจัดทำ ในการจัดทำแผนที่พิพาท สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในฐานะตัวความจะต้องส่งเจ้าหน้าที่ไปร่วมกับพนักงานอัยการเพื่อนำชี้ที่พิพาท เขตที่ดิน สิ่งปลูกสร้างบนที่ดิน ต้นไม้ หรือสิ่งอื่นใดบนที่ดินซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อคดี

5) การเผชิญสืบ

ในบางกรณีคู่ความอาจขอให้ศาลตรวจสอบบุคคล วัตถุ หรือสถานที่ ซึ่งนำมาตรวจสอบในศาลไม่ได้ ศาลมีอำนาจที่จะออกไปเผชิญสืบตรวจสอบนอกศาลได้ ในการเผชิญสืบผู้ประสานงานคดีจะต้องจัดหายานพาหนะรับส่งพนักงานอัยการหรือศาลและจัดเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือรู้เห็นในเรื่องดังกล่าวไปร่วมเผชิญสืบกับพนักงานอัยการด้วย

6) การตรวจสอบสถานภาพการล้มละลายของลูกหนี้

เนื่องจากบุคคลหรือนิติบุคคลที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรประสงค์จะฟ้องอาจขอฟื้นฟูกิจการ หรือถูกบุคคลอื่นฟ้องให้เป็นบุคคลล้มละลายได้ตลอดเวลา ดังนั้น

จึงเป็นหน้าที่ของผู้ประสานงานคดีที่จะต้องตรวจสอบสถานภาพของบุคคลดังกล่าวอยู่ตลอดเวลา ทั้งก่อนที่จะส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีก่อนยื่นฟ้องคดี อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล ยังต้องตรวจสอบอยู่จนกว่าการดำเนินคดีจะถึงที่สุด

กรณีที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นฝ่ายชนะคดี ซึ่งต้องมีการบังคับคดีต้องตรวจสอบจนกว่าการบังคับคดีจะเสร็จสิ้น โดยสามารถตรวจสอบสถานภาพการล้มละลายของลูกหนี้ได้ที่เว็บไซต์ของกรมบังคับคดี และสามารถขอคัดหนังสือรับรองจากสำนักนิติธรรม สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ว่าประกาศคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดในราชกิจจานุเบกษาเมื่อใด

เมื่อตรวจสอบว่าบุคคลหรือนิติบุคคลที่เป็นลูกหนี้ยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการและศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ หรือถูกบุคคลอื่นฟ้องล้มละลาย ให้องค์กรหน่วยงานตัวความดำเนินการดังนี้

- กรณีลูกหนี้ขอฟื้นฟูกิจการให้ยื่นขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ภายในกำหนด 1 เดือนนับแต่วันโฆษณาคำสั่งตั้งผู้ทำแผน

- กรณีลูกหนี้ถูกฟ้องล้มละลาย ให้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ภายในกำหนด 2 เดือนนับแต่วันโฆษณาคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด

- กรณีที่เรื่องยังอยู่ในระหว่างการดำเนินคดีของพนักงานอัยการไม่ว่าจะเป็นศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ หรือศาลฎีกา ให้รวบรวมเอกสารคำสั่งศาล ส่งให้พนักงานอัยการโดยด่วนที่สุด สำหรับชั้นบังคับคดีหากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ขอให้สำนักงานอัยการสูงสุดดำเนินการบังคับคดีให้ส่งไปยังสำนักงานบังคับคดี สำนักงานอัยการสูงสุด

3.1.5.3 การเสนอข้อพิจารณาเกี่ยวกับฐานะคดี

เมื่อได้มีการส่งเรื่องขอความอนุเคราะห์ให้สำนักงานอัยการสูงสุดแล้ว สำนักงานอัยการสูงสุดมอบหมายให้พนักงานอัยการเป็นผู้รับผิดชอบสำนวนคดีซึ่งพนักงานอัยการจะพิจารณารายละเอียดข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรนำเสนอทั้งจากหนังสือที่ขอความอนุเคราะห์และจากข้อเท็จจริงที่ผู้ประสานงานคดีนำเสนอเพิ่มเติม ตลอดจนพยานหลักฐานต่าง ๆ แล้ว พนักงานอัยการอาจมีความเห็นที่แตกต่างกับความเห็นของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เช่น อาจเห็นว่าไม่อาจยื่นฟ้องคดีต่อศาลได้ เป็นต้น พนักงานอัยการก็จะเสนอความเห็นเกี่ยวกับสถานะคดีดังกล่าวให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาและแจ้งให้เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรทราบต่อไป เมื่อได้รับแจ้งดังกล่าวนิติกรผู้รับผิดชอบก็ต้องพิจารณาความเห็นเกี่ยวกับฐานะคดีของพนักงานอัยการ เพื่อทำความเข้าใจเสนอต่อเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรว่าควรเห็นด้วยหรือควรมีความเห็นโต้แย้งความเห็นของพนักงานอัยการ เพื่อจะได้ส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาดำเนินการต่อไป

3.1.5.4 การพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับการอุทธรณ์หรือฎีกาคำพิพากษา เมื่อคดีเข้าสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้น และศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาแล้ว

สำนักงานอัยการสูงสุดจะรายงานผลคดีพร้อมสำเนาคำพิพากษามาให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรรับทราบพร้อมกับความเห็นว่าควรหรือไม่ควรอุทธรณ์คำพิพากษา นิติกรผู้รับผิดชอบประสานงานคดีก็จะต้องตรวจสอบและทำรายงานความเห็นข้อพิจารณาเสนอต่อเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาว่าจะอุทธรณ์คำพิพากษาหรือไม่ ในขั้นตอนนี้นิติกรผู้รับผิดชอบจะต้องพิจารณาข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงในคดีประกอบ นอกจากนั้นยังต้องพิจารณาหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการอุทธรณ์ฎีกาคำพิพากษาที่กระทรวงการคลังกำหนดด้วย แต่ทั้งนี้ โดยหลักการแล้วต้องให้ค่าน้ำหนักความเห็นของพนักงานอัยการเป็นสำคัญ ในกรณีที่พนักงานอัยการมีความเห็นว่าควรอุทธรณ์คำพิพากษาก็ควรให้เป็นยุติตามความเห็นของพนักงานอัยการ แต่ในกรณีที่พนักงานอัยการมีความเห็นว่าไม่ควรอุทธรณ์ ในความเป็นส่วนราชการแล้วต้องให้ความสำคัญกับหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการอุทธรณ์หรือฎีกาคำพิพากษาของกระทรวงการคลังเป็นสำคัญที่สุด หากอยู่ในข่ายที่ยุติไม่ต้องอุทธรณ์คำพิพากษาได้ก็ควรที่จะดำเนินการตามความเห็นของพนักงานอัยการ แต่หากไม่เข้าข่ายก็ต้องพิจารณานำเสนอประเด็นข้อกฎหมายหรือประเด็นข้อเท็จจริงที่จะอุทธรณ์คำพิพากษาต่อพนักงานอัยการประกอบไปด้วย

ในขั้นตอนการปฏิบัติงานนี้นิติกรผู้รับผิดชอบคดีต้องทำบันทึกเสนอความเห็นต่อเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยในบันทึกฉบับนั้นต้องประกอบด้วยสาระสำคัญโดยสรุปของคำพิพากษา ประเด็นข้อพิจารณาทั้งที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติของทางราชการและความเห็นในการดำเนินการว่าควรอุทธรณ์หรือไม่ควรอุทธรณ์กรณีที่ควรอุทธรณ์ต้องประกอบไปด้วยประเด็นข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงที่ใช้อุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของศาลชั้นต้น พร้อมทั้งทำหนังสือถึงสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อแจ้งผลการพิจารณาของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรว่าจะอุทธรณ์คำพิพากษาหรือไม่

ในกรณีที่พนักงานอัยการมีความเห็นว่าไม่ควรอุทธรณ์และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาแล้วเห็นชอบความเห็นดังกล่าวก็ให้แจ้งกับสำนักงานอัยการสูงสุดทราบ แต่หากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเห็นสมควรให้อุทธรณ์คำพิพากษาต่อไปก็จะต้องทำหนังสือแจ้งประเด็นข้อกฎหมายหรือข้อเท็จจริงที่ใช้ประกอบการอุทธรณ์และขอความอนุเคราะห์สำนักงานอัยการสูงสุดให้พิจารณาดำเนินการอุทธรณ์คำพิพากษาต่อไปทั้งนี้ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดให้อุทธรณ์คำพิพากษา คือ 30 วัน นับแต่วันที่ศาลได้อ่านคำพิพากษา

ในกรณีการพิจารณาฎีกาคำพิพากษาการปฏิบัติงานในลักษณะเดียวกันกับการพิจารณาอุทธรณ์ทุกประการ

4. การศึกษาแนวทางในการประสานงานคดีแพ่งจากสำนักงานคดีแพ่ง สำนักงานอัยการสูงสุด

ในการดำเนินคดีแพ่งแทนรัฐบาล หน่วยงานของรัฐที่เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญราชการ ส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่นรัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หน่วยงานอื่นของรัฐ หรือหน่วยงานอื่นใดที่ดำเนินกิจการของรัฐหรือนิติบุคคลซึ่งมิใช่หน่วยงานของรัฐแต่ได้มีพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้น เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการ ตามที่พระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553 กำหนดไว้

สำนักงานคดีแพ่ง สำนักงานอัยการสูงสุด ได้จัดทำคู่มือการประสานงานคดีแพ่งโดยได้ระดมความคิดเห็นจากพนักงานอัยการของสำนักงานคดีแพ่ง สำนักงานคดีแพ่ง กรุงเทพใต้ สำนักงานคดีแพ่งธนบุรี และพนักงานอัยการจากสำนักงานคดีแรงงานภาค 1 - 9 ซึ่งรับผิดชอบการดำเนินคดีแพ่ง รวมทั้งความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากผู้แทนของหน่วยงานของรัฐ จำนวนหนึ่ง โดยคู่มือประกอบด้วยขั้นตอนในการส่งเรื่อง การรวบรวมเอกสารหลักฐานสำหรับคดีประเภทต่าง ๆ ปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ มติคณะรัฐมนตรี หนังสือเวียนที่เกี่ยวข้องซึ่งยังมีผลใช้บังคับอยู่ตลอดจนตัวอย่างต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้โดยง่าย

คู่มือการประสานงานคดีแพ่งของสำนักงานคดีแพ่ง สำนักงานอัยการสูงสุด ประกอบด้วย

4.1 อำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการในการดำเนินคดีแพ่ง ตามพระราชบัญญัติ องค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553 มาตรา 14 (3) ได้บัญญัติให้ พนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ในการดำเนินคดีแพ่งแทนรัฐบาล ราชการส่วนกลาง หรือราชการส่วนภูมิภาค หน่วยงานของรัฐที่เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐหรือนิติบุคคลซึ่งมิใช่หน่วยงานของรัฐ แต่ได้มีพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้น

4.2 ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีแพ่ง ของพนักงานอัยการ พ.ศ. 2547 เมื่อหน่วยงาน ตัวความส่งเรื่องให้พนักงานอัยการว่าต่างหรือแก้ต่าง ให้พนักงานอัยการปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกัน การสังคดีในการรับว่าต่าง หรือแก้ต่างในคดีแพ่ง ต้องมีทั้งเหตุผล ข้อเท็จจริง และข้อกฎหมายอีกทั้งมีการตรวจสอบจากผู้บังคับบัญชาตามขั้นตอนที่ระเบียบกำหนด

คณะรัฐมนตรี ยังมีมติ เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2549 วางแนวทางในการดำเนินคดีแพ่งให้แก่พนักงานอัยการ ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ถือเป็นปฏิบัติในการดำเนินคดีแพ่งของพนักงานอัยการนั้น ได้คำนึงถึงประโยชน์ของรัฐเป็นสำคัญแต่ต้องไม่เป็นการเอาเปรียบเอกชนจนเสียความยุติธรรม

4.3 การแจ้งฐานะคดี ในบางเรื่องพนักงานอัยการ อาจส่งเรื่องเพื่อพิจารณาหรือ แจ้งข้อเสียเปรียบในทางคดีให้ทราบ เช่น คดีขาดอายุความ รวมทั้งบางเรื่องอาจมีการแจ้งแนะนำให้ดำเนินคดีกับบุคคลอื่น นอกเหนือไปจากบุคคลที่หน่วยงานแจ้งความประสงค์มาแต่แรก

4.4 หน่วยงานของสำนักงานอัยการสูงสุด ที่รับผิดชอบในการดำเนินคดีแพ่ง สำนักงานอัยการในส่วนกลาง ประกอบด้วย

4.4.1 สำนักงานคดีแพ่ง รับผิดชอบดำเนินคดีแพ่งซึ่งอยู่ในเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแพ่ง และศาลจังหวัดมีนบุรี

4.4.2 สำนักงานคดีแพ่งกรุงเทพใต้ รับผิดชอบการดำเนินคดีแพ่งซึ่งอยู่ในเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแพ่งกรุงเทพใต้ และศาลจังหวัดพระโขนง

4.4.3 สำนักงานคดีแพ่งธนบุรี รับผิดชอบการดำเนินคดีแพ่งซึ่งอยู่ในเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาของ ศาลแพ่งธนบุรีและศาลจังหวัดตลิ่งชัน

4.4.4 สำนักงานคดีศาลแขวง รับผิดชอบการดำเนินคดีแพ่งซึ่งอยู่ในเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาของ ศาลแขวงพระนครเหนือ ศาลแขวงดุสิต ศาลแขวงพระนครใต้ ศาลแขวงปทุมวัน และศาลแขวงธนบุรี

4.5 ข้อพิจารณาในการส่งเรื่อง/สำนวนคดีแพ่งให้พนักงานอัยการดำเนินการ

4.5.1 หน่วยงานตัวความผู้ส่ง - ต้องเป็นหน่วยงานที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายเท่านั้น - เจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่งเรื่องตามลำดับชั้น ให้หน่วยงานนิติบุคคลเป็นผู้ส่ง - ราษฎร ต้องให้หน่วยงานนิติบุคคลต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่รัฐที่ เป็นผู้ออกคำสั่งหรือ ได้รับการช่วยเหลือ ให้การรับรองและเป็นผู้ส่ง

4.5.2 กำหนดเวลาในการส่งเรื่อง/สำนวน ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2549 กำหนดไว้ว่า กรณีว่าต่างให้หน่วยงานส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินการก่อนครบกำหนดอายุความไม่ น้อยกว่า 3 เดือน และไม่นำคดีที่ขาดอายุความแล้วส่งให้พนักงานอัยการดำเนินการ

4.6 หนังสือนำส่ง ในการส่งต้องทำเป็นหนังสือในนามของหน่วยงานที่เป็นนิติบุคคลของผู้ส่ง ส่งไปยังสำนักงานคดีที่อยู่ในเขตศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี โดย

- ในส่วนกลางส่งถึงอธิบดีอัยการ
- ในต่างจังหวัดส่งถึงอัยการจังหวัด

4.7 ความประสงค์ของหน่วยงานตัวความผู้ส่ง

กรณีขอให้ว่าต่าง

- ต้องระบุในหนังสือนำส่งถึงวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนว่า จะให้ฟ้องผู้ใด ในฐานะใด
 มูลหนี้ใด

จำนวนเงินที่เรียกร้อง

- กรณีเงินต้นไม่ถึง 300,000 บาท ให้คำนวณ ทนทรัพย์พร้อมดอกเบี้ยและหรือเบี้ยปรับถึงวันที่ส่งเรื่อง โดยถ้าเป็นเงินตราต่างประเทศให้คำนวณเป็นเงินสกุลบาทด้วย

หากคำนวณเงินต้นรวมดอกเบี้ยและหรือเบี้ยปรับแล้ว ไม่เกิน 300,000 บาท เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงที่จะพิจารณาพิพากษา ต้องส่งเรื่องให้พนักงานอัยการสำนักงานคดีศาลแขวงหรือสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงจังหวัดแล้วแต่กรณีพิจารณาดำเนินการและต้องสรุปข้อเท็จจริง

และส่งพยาน เอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาพร้อมหนังสือนำเสนอเรื่อง หากเป็นกรณีคำร้องตั้งต้นคดี ต้องระบุให้ชัดเจนว่าจะให้ดำเนินการในเรื่องใด เช่น ร้องชดเชยทรัพย์ ขอเฉลี่ยทรัพย์ ขอถอนส่วน ขอให้จัดซื้อบริษัท กลับคืน เข้าสู่ทะเบียน พร้อมทั้งระบุวันครบกำหนดอายุความมาในหนังสือนำเสนอด้วย กรณีขอให้ว่าต่างฟ้องบุคคลหลายคนหรือหลายราย ซึ่งมูลความแห่งคดีไม่เกี่ยวข้องกันจะต้องแยกฟ้องเป็นรายคดี ๆ ไป เช่น ฟ้องขับไล่ผู้เช่าหลายคนหรือหลายราย ฟ้องเรียกเงินกู้จากลูกหนี้หลายคนหรือหลายราย สัญญาต่างฉบับกัน การส่งเรื่องให้พนักงานอัยการต้องแยกส่งเป็นรายคดี ๆ ไป

4.8 การตั้งผู้ประสานงานคดี

หน่วยงานตัวความจะต้องตั้งผู้ประสานงานคดี โดยระบุชื่อที่อยู่พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ที่ติดต่อได้ในหนังสือนำเสนอด้วย ผู้ประสานงานคดีควรเป็นนิติกรหรือเจ้าหน้าที่ที่มีเวลาเพียงพอในการประสานคดีกับพนักงานอัยการ และหากต่อมาปรากฏว่าผู้ประสานงานคดีลาหยุดต่อเนื่องเป็นเวลานานหรือลาออก ให้ตั้งผู้ประสานงานคดีคนใหม่เพื่อให้การประสานงานเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

4.9 การพิจารณาว่าจะส่งเรื่องไปยังสำนักงานอัยการใด

หน่วยงานตัวความจะส่งเรื่องไปยังสำนักงานอัยการใด จะต้องพิจารณาประเภทของคดี ดังนี้

4.9.1 ต้องพิจารณาว่าคดีอยู่ในเขตอำนาจศาลของศาลใด เนื่องจากมีสำนักงานอัยการที่รับผิดชอบ ดำเนินคดีตามเขตอำนาจศาล ดังนั้น จึงต้องพิจารณาเขตอำนาจศาลก่อนว่า คดีนั้น จำเลยมีภูมิลำเนา หรือ มูลคดีเกิด หรือสังหาริมทรัพย์ตั้งอยู่ในเขตศาลใด ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 4, มาตรา 4 ทวิ ให้ส่งเรื่องไปสำนักงานอัยการซึ่งรับผิดชอบคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลนั้น เช่น คดีอยู่ใน เขตอำนาจของศาลแพ่ง ก็ส่งเรื่องไปยังสำนักงานคดีแพ่ง หรือ คดีอยู่ในเขตอำนาจของศาลจังหวัด ส่งเรื่องไปยังสำนักงานอัยการจังหวัดนั้น

4.9.2 ต้องพิจารณาจำนวนทุนทรัพย์ว่า คดีมีทุนทรัพย์อยู่ในเขตอำนาจของศาลแขวงหรือ ศาลจังหวัด กล่าวคือ คดีที่มีทุนทรัพย์ไม่เกิน 300,000 บาท อยู่ในเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาของ ศาลแขวง ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา 17, มาตรา 25 (4) หน่วยงานตัวความจะต้องส่งเรื่องไปยังสำนักงานคดีศาลแขวง หรือสำนักงานอัยการคดีศาลแขวงจังหวัด แล้วแต่กรณี สำหรับคดีที่มีทุนทรัพย์เกินกว่า 300,000 บาท หรือคดีไม่มีทุนทรัพย์ อยู่ในเขตอำนาจของศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี หรือศาลจังหวัด จะต้องส่งเรื่องไปยังสำนักงานอัยการที่ดำเนินคดีแพ่งที่รับผิดชอบในการดำเนินคดีแพ่งในเขตอำนาจศาลนั้น ๆ แล้วแต่กรณี

4.10 การดำเนินการก่อนการยื่นคำฟ้องและยื่นคำให้การ

การดำเนินการก่อนยื่นคำฟ้อง ยื่นคำให้การ และฟ้องแย้ง หน่วยงานตัวความผู้ส่งต้องดำเนินการ ในเรื่องดังต่อไปนี้

4.10.1 ใบแต่งตั้งนายความต้องใช้แบบพิมพ์ของศาลยุติธรรม ซึ่งสามารถดาวน์โหลด (download) ได้จากเว็บไซต์ของสำนักงานศาลยุติธรรม ข้อความที่ระบุไว้ใบแต่งตั้งนายความควรกรอก

ข้อความที่ให้อำนาจ หมายความดำเนินกระบวนการพิจารณาไปในทางจำหน่ายสิทธิของคู่ความ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความแพ่ง มาตรา 62 ไว้ให้ครบถ้วนด้วย

4.10.2 กรณีมอบอำนาจโดยระบุตำแหน่ง ให้ส่งสำเนาคำสั่งการดำรงตำแหน่งของผู้รับมอบอำนาจไปด้วย กรณีเป็นคดีแพ่งทั่วไปใช้กระดาดขนาด F4 คดีผู้บริโภคใช้กระดาด A4 ให้หน่วยงานตัวความตรวจสอบอำนาจของผู้แต่งทนายภายหลังจากที่ได้ส่งเรื่องมาให้พนักงานอัยการ ดำเนินคดีแล้ว หากก่อนพนักงานอัยการจะยื่นฟ้องได้มีการเปลี่ยนตัวผู้มีอำนาจลงนามในใบแต่งทนายความ ให้แจ้งพนักงานอัยการทราบ พร้อมกับส่งใบแต่งทนายความฉบับใหม่ด้วย ใบแต่งทนายความของหน่วยงานตัวความที่พนักงานอัยการได้ยื่นต่อศาลไปแล้ว หากต่อมาปรากฏว่ามีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับตัวผู้แทนของหน่วยงานตัวความที่ลงลายมือชื่อผู้แต่งทนายไว้ เช่น ถึงแก่ความตาย เกษียณอายุราชการไปแล้ว หรือเปลี่ยนตำแหน่ง หน่วยงาน ตัวความไม่ต้องทำใบแต่งทนายใหม่ (เทียบเคียงคำพิพากษาของศาลฎีกาที่ 678/2512)

4.10.3 การดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายบัญญัติหรือตามที่สัญญากำหนดก่อนส่งเรื่อง ถ้ามีขั้นตอนตามกฎหมายที่จะต้องดำเนินการก่อนจึงจะเกิดสิทธิในการฟ้องได้ ให้ดำเนินการ ให้เสร็จเสียก่อน เช่น การจะบังคับผู้ค้ำประกัน ต้องมีการบอกกล่าวผู้ค้ำประกันก่อน, การบอกเลิกสัญญา (เฉพาะกรณีที่ต้องมีการบอกเลิกสัญญา) การดำเนินการตามข้อตกลงในสัญญาการบอกกล่าวทวงถาม (notice)

4.10.4 การดำเนินการตามกฎหมายพิเศษต่าง ๆ เช่น ตาม พ.ร.บ.ค่าเช่าฯ หรือ ตามที่มีกฎหมาย กำหนดให้หน่วยงานตัวความดำเนินการใด ๆ ที่เป็นการใช้อำนาจของตนในทาง ปกครองเสียก่อน เมื่อได้ดำเนินการแล้วแต่ยังต้องใช้สิทธิทางศาล จึงจะส่งเรื่องให้พนักงานอัยการ ดำเนินการ ทั้งนี้เพื่อมิให้ต้องเสียเวลาที่พนักงานอัยการจะต้องแจ้งให้หน่วยงานตัวความไปดำเนินการ ให้ถูกต้องตามขั้นตอนเสียก่อน หรือบางกรณีที่ต้องใช้เวลานาน พนักงานอัยการอาจจำเป็นต้อง ส่งเรื่องคืนเพื่อให้หน่วยงานตัวความไปดำเนินการให้เสร็จสิ้นก่อน

4.11 การดำเนินการหลังยื่นคำฟ้อง ยื่นคำให้การ ฟ้องแย้ง

หลังจากพนักงานอัยการได้ยื่นคำฟ้อง หรือยื่นคำให้การ ให้แก่หน่วยงานตัวความแล้ว ผู้ประสานงานคดีของหน่วยงานตัวความยังต้องคอยประสานกับพนักงานอัยการ เพราะอาจมีกรณีที่ยัง ต้องดำเนินการต่อเนื่องอยู่อีก

5. ผลการศึกษา

5.1 การวิเคราะห์งานด้านการประสานงานคดีของนิติกร สำนักกฎหมาย สำนักงาน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

จากขั้นตอนและภาระหน้าที่ของนิติกรผู้ปฏิบัติงานด้านการประสานคดีแพ่งอาจสรุปลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติดังนี้

5.1.1 การตรวจสอบข้อเท็จจริง

การตรวจสอบข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเป็นการปฏิบัติงานที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงของเรื่องที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการเป็นการปฏิบัติงานเบื้องต้นเมื่อมีการส่งเรื่องให้สำนักกฎหมายพิจารณาดำเนินการทางกฎหมายกับลูกหนี้ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร หรือในกรณีที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรถูกบุคคลอื่นเรียกร้องให้ปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมายหรือเรียกร้องให้ชดใช้ค่าเสียหายหรือถูกฟ้องดำเนินคดีความต่าง ๆ

ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงสามารถตรวจสอบได้ด้วยการเรียกพยานเอกสารที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานและอาจขอให้หน่วยงานทำบันทึกชี้แจงข้อเท็จจริงหรือจัดให้มีการประชุมร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งในทางปฏิบัติเพื่อให้ได้ข้อมูลข้อเท็จจริงครบถ้วนอาจต้องทำทุกวิธีการดังกล่าวประกอบกัน

5.1.2 การวิเคราะห์ข้อกฎหมายและการวินิจฉัย

การวิเคราะห์และวินิจฉัยข้อกฎหมายเป็นการปฏิบัติงานหลักของนิติกรและมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานต่าง ๆ ซึ่งต้องใช้ความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงานเป็นอย่างยิ่ง เพราะการวินิจฉัยข้อกฎหมายที่ถูกต้องจะนำไปสู่การปฏิบัติในขั้นตอนต่อไปที่ถูกต้องด้วย นิติกรผู้ปฏิบัติงานจะต้องพิจารณารายละเอียดข้อเท็จจริงประกอบกับบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องและวินิจฉัยกรณีปัญหานั้นให้ถูกต้องตามบทบัญญัติของกฎหมาย ทั้งนี้การที่จะวินิจฉัยข้อกฎหมายถูกต้องนิติกรผู้ปฏิบัติงานจะต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้เกี่ยวกับตัวบทกฎหมายต้องสามารถนำบทบัญญัติของกฎหมายต่าง ๆ มาปรับใช้ในกรณีปัญหาได้อย่างถูกต้องและคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ

5.1.3 การจัดทำหนังสือราชการ

การจัดทำหนังสือราชการที่ใช้กันอยู่ในส่วนใหญ่นั้นคือบันทึกข้อความและหนังสือราชการภายนอกซึ่งเป็นหัวใจของการปฏิบัติงานในเกือบทุกขั้นตอน โดยบันทึกข้อความส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการรายงานความเห็นให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรทราบหรือพิจารณาสั่งการและการขอให้หน่วยงานภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมการจัดส่งเอกสารหรือการขอให้พิจารณาดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง

5.1.4 การให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะข้อกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

การให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะทางกฎหมายเป็นงานที่นิติกรผู้รับผิดชอบประสานงานคดี ต้องใช้ความรู้ความสามารถทางกฎหมายและในฐานะที่เป็นนิติกรของส่วนราชการต้องปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด หลักเกณฑ์วิธีการของส่วนราชการต่าง ๆ

ที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ หรือมติที่กำหนดไว้สำหรับใช้กับหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ เช่น กฎหมายของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร กฎ ก.ร. ประกาศ ก.ร. มติ ก.ร. มติคณะรัฐมนตรี ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ระเบียบกระทรวงการคลัง ดังนั้น ในการให้คำปรึกษาหรือเสนอแนะนอกจากจะเสนอพิจารณาจากตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว ยังต้องพิจารณาระเบียบข้อบังคับในเรื่องนั้น ๆ ที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้แจ้งเวียนให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรทราบและถือปฏิบัติ

5.1.5 การประสานงานคดี

ภายหลังจากที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรขอความอนุเคราะห์ให้สำนักงานอัยการสูงสุดจากพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาดำเนินการฟ้องคดีหรือแก้ต่างคดีแทนสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรข้อสอบต้องมีการมอบหมายให้นิติกร 1 คนเป็นผู้ประสานงานคดีทำหน้าที่ไปให้ถ้อยคำต่อพนักงานอัยการเกี่ยวกับกรณีพิพาทในคดี คนเป็นผู้ประสานงานคดีทำหน้าที่ไปให้ถ้อยคำต่อพนักงานอัยการเกี่ยวกับกรณีพิพาทในคดี รวบรวม ค้นหา และจัดส่งเอกสารหลักฐาน และนำพยานบุคคลไปพบพนักงานอัยการตามความประสงค์ของพนักงานอัยการ ที่แจ้งเพิ่มเติมหรือเสนอข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่เห็นว่าจำเป็นต่อการดำเนินคดี และเมื่อคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาล ก็อาจต้องทำหน้าที่เป็นพยานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในการเบิกความต่อศาล และเป็นผู้นำพยานบุคคลที่พนักงานอัยการประสงค์จะนำขึ้นเบิกความไปศาล ทั้งนี้ลักษณะงานที่ปฏิบัติในส่วนนี้จะเป็นเรื่องของการติดต่อประสานงาน นอกจากต้องมีความรู้ทางด้านกฎหมายแล้วยังต้องเป็นผู้ประสานงานที่ดีคือต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ความสุภาพให้เกียรติผู้อื่น รู้จักกาลเทศะ มีเหตุผล มีไหวพริบดี

5.2 การประชุมระดมสมอง (Brainstorming) ของนิติกรผู้มีประสบการณ์ในการประสานงานคดีแพ่งของสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ผู้ศึกษาได้ประชุมระดมสมอง (Brainstorming) กับนิติกรของสำนักกฎหมาย ผู้ที่มีประสบการณ์ในการประสานงานคดีแพ่ง เพื่อให้นิติกรระดับชำนาญการพิเศษและระดับเชี่ยวชาญ ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานดังกล่าว ได้แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานด้านการประสานงานคดีแพ่ง โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้กำหนดประเด็นและสร้างข้อคำถามที่ใช้ในการประชุมระดมสมองดังกล่าว จำนวน 3 ข้อ ดังนี้

5.2.1 ท่านมีประสบการณ์ในการประสานงานคดีแพ่งของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่ อย่างไร

5.2.2 ท่านพบปัญหาหรืออุปสรรคจากการดำเนินงานในการประสานงานคดีแพ่งของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่อย่างไร

5.2.3 ท่านมีแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงานคดีแพ่งของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอย่างไร

ผลการประชุมระดมสมอง (Brainstorming) กับนิติกรของสำนักกฎหมาย ผู้ที่มีประสบการณ์ในการประสานงานคดีแพ่ง สามารถสรุปประเด็นเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานด้านการประสานงานคดีแพ่ง ดังนี้

1) ท่านมีประสบการณ์ในการประสานงานคดีแพ่งของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่ อย่างไร

ตามประกาศ ก.ร. เรื่องการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2545 ทำให้การปฏิบัติงานของนิติกรสำนักกฎหมายสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีงานที่ต้องปฏิบัติแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ

ด้านนิติบัญญัติ ได้แก่ งานด้านการจัดทำร่างกฎหมายด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี ตามความต้องการให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมาธิการ ส่วนราชการและประชาชน รวมทั้งศึกษา วิเคราะห์เกี่ยวกับกฎหมายเพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอแก้ไขปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมาย การศึกษา วิเคราะห์ร่างกฎหมายที่เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร เพื่อประกอบการพิจารณาให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตลอดจนติดตามและประสานการจัดทำร่างกฎหมายในชั้นพิจารณาของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ที่ประชุมวุฒิสภา ที่ประชุมรัฐสภา และที่ประชุมคณะกรรมาธิการ

ด้านนิติกรของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้แก่ การวินิจฉัยให้คำปรึกษา เสนอความเห็น แนะนำ ตอบข้อหารือเกี่ยวกับกฎหมาย ประกาศ คำสั่ง ระเบียบ และข้อบังคับ เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและส่วนราชการในสังกัด นอกจากนั้น ยังมีงานการตรวจพิจารณาร่างระเบียบ ข้อบังคับ และสัญญา รวมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ของนิติกรรมต่าง ๆ ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับคดีความทั้งคดีแพ่ง คดีอาญา และคดีปกครอง ตลอดจนประสานงานกับพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการและผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีความทั้งปวงของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

จากอำนาจหน้าที่ดังกล่าว ทำให้นิติกรของสำนักกฎหมายมีหน้าที่หลักประการหนึ่งคือ การเป็นผู้ประสานงานคดีความต่าง ๆ ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น นิติกรของสำนักกฎหมายทุกคนต้องปฏิบัติงานด้านการประสานงานคดี โดยการมอบหมายงานนั้น ผู้บริหารของสำนักกฎหมาย จะมอบหมายให้นิติกรระดับปฏิบัติการหรือระดับชำนาญการ ปฏิบัติงานด้านคดีความของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรคู่กับนิติกรระดับชำนาญการพิเศษหรือระดับเชี่ยวชาญ เพื่อให้เป็นพี่เลี้ยงสอนงานในฐานะที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า

2) ท่านพบปัญหาหรืออุปสรรคจากการดำเนินงานในการประสานงานคดีแพ่งของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่อย่างไร

การปฏิบัติงานด้านการประสานงานคดีแพ่งของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีปัญหาดังนี้

(2.1) ปัญหาการไม่ได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยอาจไม่ได้รับการใส่ใจบอกปิดไม่สนใจเพราะเห็นว่าไม่ใช่หน้าที่ หรือบางกรณีเห็นว่าหากให้ข้อมูลอาจมีความผิดได้ ซึ่งผลกระทบของการละเลยไม่ให้อรรถแท้จริงอาจทำให้เสียหายต่อรูปคดี สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอาจต้องแพคดีไม่ได้รับการชดเชยความเสียหายหรือเสียสิทธิตามกฎหมายอย่างหนึ่งอย่างใดหรืออาจสร้างความเสียหายให้แก่ทางราชการหรือหากไม่ดำเนินการภายในเวลาที่เหมาะสมอาจทำให้คดีขาดอายุความจะส่งผลเสียหายต่อประโยชน์ของทางราชการ

(2.2) ปัญหาเรื่องระบบการจัดเก็บเอกสารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีอยู่เป็นจำนวนมากหรือบางหน่วยงานเห็นว่าการเก็บเอกสารเป็นภาระงานที่เกินจำเป็นและไม่เห็นความสำคัญ ก็อาจมีระบบการจัดเก็บที่ไม่ดีสับสนยาก

(2.3) ปัญหาไม่ความชัดเจนของถ้อยคำภาษาในเอกสารโดยเฉพาะในกรณีของบันทึกการประชุมรายงานการประชุมการจัดทำมติของที่ประชุมต้องมีความชัดเจนว่าที่ประชุมมีมติอย่างไรและด้วยเหตุผลใดแต่ก็มีบางหน่วยงานใช้วิธีการจดรายงานการประชุมในลักษณะเป็นการบันทึกความเห็นของผู้แสดงความคิดเห็นไว้ทั้งหมดแต่เมื่อถึงเวลาลงมติกลับไม่มีเหตุผลประกอบมติว่าคณะกรรมการหรือที่ประชุมมีมติเรื่องนั้นโดยมีเหตุผลว่าอย่างไรจึงต้องอาศัยการที่นายสรุปลจากคำอภิปรายแสดงเหตุผลของกรรมการหรือผู้เข้าร่วมประชุมซึ่งหลายครั้งก็มีความเห็นที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงหากประธานที่ประชุมไม่สรุปถึงเหตุผลของการลงมติก็มีอาจทราบได้

(2.4) การสรุปและการคำนวณค่าเสียหายที่แท้จริงรายบุคคล ซึ่งการสรุปจำนวนค่าเสียหายที่บุคคลต่าง ๆ ต้องชดใช้ให้กับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยแยกเป็นรายบุคคลมีความยุ่งยากเพราะเอกสารมีจำนวนมาก และช่วงเวลาแตกต่างกัน

(2.5) ปัญหาด้านการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบทางกฎหมายและนำข้อเท็จจริงมาปรับกับตัวบท ทั้งนี้ การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบทางกฎหมายและนำข้อเท็จจริงมาปรับกับตัวบทกฎหมายให้เข้ากับฐานความผิดต้องดำเนินการด้วยความละเอียดรอบคอบเพราะเกี่ยวข้องกับและเป็นการกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคล โดยเฉพาะเป็นบุคคลภาคเอกชน ซึ่งหากมีความผิดพลาดเกิดขึ้นอาจส่งผลให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอก

(2.6) ปัญหาอุปสรรคของการประสานงานคดีอยู่ที่การเลือกวิธีการที่จะประสานงานกับพนักงานอัยการซึ่งแต่ละคนจะมีบุคลิกลักษณะที่แตกต่างกันจึงต้องเลือกวิธีการติดต่อประสานงานให้เหมาะสมกับลักษณะของตัวพนักงานอัยการ

3) ท่านมีแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงานคดีแพ่งของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอย่างไร

(3.1) ควรส่งเสริมให้มีการสร้างเครือข่ายและทัศนคติที่ดีต่อกันในการปฏิบัติงานเพื่อการประสานงานที่กับหน่วยงานภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

(3.2) การเสริมสร้างความเข้าใจกับหน่วยงานภายในของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับการจัดเก็บเอกสารต้นฉบับที่สำคัญและอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีได้ มิใช่เพียงเก็บไว้ในรูปแบบของไฟล์เอกสารเท่านั้น

(3.3) การสนับสนุนให้นิติกรพัฒนาความรู้ความเชี่ยวชาญของตนทั้งนี้อาจสนับสนุนด้วยการจัดฝึกอบรมพัฒนาความรู้ทางกฎหมายเพื่อส่งเสริมให้นิติกรเข้ารับการศึกษาฝึกอบรมกับสถาบันการศึกษาหรือสถานฝึกอบรมทั้งในด้านค่าใช้จ่ายและการผ่อนผันเวลาการปฏิบัติงาน

5.3 ปัญหาและอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขปัญหา ในการปฏิบัติหน้าที่ของนิติกรในการประสานงานกับพนักงานอัยการในคดีแพ่ง

จากการวิเคราะห์งานด้านการประสานงานคดีของนิติกรของสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ประกอบการประชุมระดมสมอง (Brainstorming) ของนิติกรผู้มีประสบการณ์ในการประสานงานคดีแพ่งของสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของนิติกรในการประสานงานกับพนักงานอัยการในคดีแพ่ง ได้ดังนี้

5.3.1 การตรวจสอบข้อเท็จจริง

ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญในการดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงคือการไม่ได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยอาจไม่ได้รับการใส่ใจบอกปิดไม่สนใจเพราะเห็นว่ามีค่าใช้จ่าย หรือบางกรณีเห็นว่าหากให้ข้อมูลอาจมีความผิดได้ ซึ่งผลกระทบของการละเลยไม่ให้อัยการตรวจสอบข้อเท็จจริงอาจทำให้เสียหายต่อรูปคดีสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอาจต้องแพคดีไม่ได้รับการชดเชยความเสียหายหรือเสียสิทธิตามกฎหมายอย่างหนึ่งอย่างใดหรืออาจสร้างความเสียหายให้แก่ทางราชการหรือไม่ดำเนินการภายในเวลาที่เหมาะสมอาจทำให้คดีขาดอายุความจะส่งผลเสียหายต่อประโยชน์ของทางราชการ

แนวทางการแก้ไขปัญหา จากการระดมสมองนิติกรที่มีประสบการณ์ในการประสานงานคดีแพ่งได้รับการเสนอแนะว่าวิธีการแก้ไขปัญหานี้ต้องอาศัยความสัมพันธ์ที่ดีการสร้างเครือข่ายจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ โดยนิติกรผู้ประสานงานคดีต้องทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ที่เก็บหลักฐานหรือเก็บข้อมูลไว้ว่าการดำเนินการเป็นการแก้ไขปัญหามิใช่เป็นการตรวจสอบจับผิดการทำงานของหน่วยงานใด พร้อมทั้งชี้ให้เห็นถึงระดับความสัมพันธ์ของข้อมูลข้อเท็จจริงและผลกระทบ

ของการละเลยไม่ให้อ้างอิงหรืออาจเสียหายต่อรูปคดีอาจทำให้สำนักงานต้องแพคดีไม่ได้รับการชดเชยความเสียหายหรือเสียสิทธิตามกฎหมายอย่างหนึ่งอย่างใดหรืออาจสร้างความเสียหายให้แก่ทางราชการหรือหากไม่ดำเนินการภายในระยะเวลาที่เหมาะสมอาจจะทำให้คดีขาดอายุความและส่งผลเสียหายต่อผลประโยชน์ของทางราชการ

ปัญหาอุปสรรคอีกประการหนึ่งในการตรวจสอบข้อเท็จจริงและการรวบรวมเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณาคือเรื่องระบบการจัดเก็บเอกสารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีอยู่เป็นจำนวนมากหรือบางหน่วยงานเห็นว่าการเก็บเอกสารเป็นภาระงานที่เกินจำเป็นและไม่เห็นความสำคัญ ก็อาจมีระบบการจัดเก็บที่ไม่ดีสืบค้นยาก แนวทางการแก้ไขปัญหานี้เป็นปัจจัยที่เมื่อพบปัญหา ก็ขอให้เกิดความเสียหายแล้วแต่อาจมีทางป้องกันได้ด้วยการชี้แจงให้หน่วยงานทราบเพื่อสนับสนุนปัญหานี้จะได้พึงระวังไม่ทำลายเอกสารหรือจัดเก็บระบบเอกสารให้มีความละเอียดรอบคอบและง่ายต่อการสืบค้นมากยิ่งขึ้น

ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งคือความชัดเจนของถ้อยคำภาษาในเอกสารโดยเฉพาะในกรณีของบันทึกการประชุมรายงานการประชุมการจัดทำมติของที่ประชุมต้องมีความชัดเจนว่าที่ประชุมมีมติอย่างไรและด้วยเหตุผลใดแต่ก็มีบางหน่วยงานใช้วิธีการจดยานการประชุมในลักษณะเป็นการบันทึกความเห็นของผู้แสดงความเห็นไว้ทั้งหมดแต่เมื่อถึงเวลาลงมติกลับไม่มีเหตุผลประกอบมติว่าคณะกรรมการหรือที่ประชุมมีมติเรื่องนั้นโดยมีเหตุผลว่าอย่างไรจึงต้องอาศัยการที่นายสรุปจากคำอภิปรายแสดงเหตุผลของกรรมการหรือผู้เข้าร่วมประชุมซึ่งหลายครั้งก็มีความเห็นที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงหากประธานที่ประชุมไม่สรุปถึงเหตุผลของการลงมติที่มีอาจทราบได้ ดังนั้นจึงอาจต้องพิจารณาปรับปรุงระบบการจดยานการประชุมให้มีความชัดเจนโดยเฉพาะเรื่องที่เป็นเหตุผลประกอบมติหรือความเห็นของที่ประชุม

ความยุ่งยากประการหนึ่งซึ่งเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อดำเนินคดีแพ่ง ได้แก่ การสรุปและการคำนวณค่าเสียหายที่แท้จริงรายบุคคล ซึ่งการสรุปจำนวนค่าเสียหายที่บุคคลต่าง ๆ ต้องชดเชยให้กับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรโดยแยกเป็นรายบุคคลมีความยุ่งยากเพราะเอกสารมีจำนวนมาก และช่วงเวลาแตกต่างกัน

แนวทางการแก้ไขปัญหาในการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานเอกสาร นิติกร ผู้ปฏิบัติงานต้องอ่านและทำความเข้าใจกับพยานเอกสารทั้งหมด จากนั้นจึงจัดเรียงเอกสารตามลำดับเหตุการณ์และช่วงเวลา พิจารณาดูว่าในแต่ละช่วงเวลาเกี่ยวข้องกับบุคคลใดบ้าง เมื่อเกิดความสับสนขึ้นให้ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเรื่องดังกล่าวโดยตรง และประสานงานกับสำนักการคลังและงบประมาณเพื่อให้ความร่วมมือในการคำนวณค่าเสียหายและดอกเบี้ย

5.3.2 การวิเคราะห์ข้อกำหนดและการวินิจฉัย

ความยุ่งยากซับซ้อนที่เกิดขึ้นในการการวิเคราะห์ข้อกำหนดและการวินิจฉัย คือ ปัญหาด้านการวิเคราะห์องค์ประกอบทางกฎหมายและนำข้อเท็จจริงมาปรับกับตัวบท ทั้งนี้ การวิเคราะห์องค์ประกอบทางกฎหมายและนำข้อเท็จจริงมาปรับกับตัวบทกฎหมายให้เข้ากับฐานความผิดต้องดำเนินการด้วยความละเอียดรอบคอบเพราะเกี่ยวข้องกับและเป็นการกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคล โดยเฉพาะเป็นบุคคลภาคเอกชน ซึ่งหากมีความผิดพลาดเกิดขึ้นอาจส่งผลให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอก

เพื่อให้การปฏิบัติงานในส่วนนี้มีประสิทธิภาพ นิติกรผู้รับผิดชอบคดีต้องติดตามศึกษาค้นคว้าบทบัญญัติต่าง ๆ หรือตำราทางกฎหมายอยู่เป็นประจำสม่ำเสมอ และเพื่อให้นิติกรผู้ปฏิบัติงานได้มีการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในบทบัญญัติของกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต้องให้การสนับสนุนให้นิติกรพัฒนาความรู้ความเชี่ยวชาญของตนทั้งนี้อาจสนับสนุนด้วยการจัดฝึกอบรมพัฒนาความรู้ทางกฎหมายเพื่อส่งเสริมให้นิติกรเข้ารับการฝึกอบรมกับสถาบันการศึกษาหรือสถานฝึกอบรมทั้งในด้านค่าใช้จ่ายและการผ่อนผันเวลาการปฏิบัติงาน

นอกจากการพัฒนาความรู้ความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายของกฎหมายแล้วนิติกรผู้รับผิดชอบคดียังจะต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ในด้านอื่น ๆ ประกอบด้วยไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง การปกครอง การบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญที่นำมาใช้ประกอบกับตัวบทกฎหมายในการวินิจฉัยเสนอความเห็นในเรื่องต่าง ๆ

5.3.3 การจัดทำหนังสือราชการ

การทำหนังสือราชการนั้นอาจมีปัญหาในเรื่องของการเลือกรูปแบบหนังสือว่าจะใช้หนังสือลักษณะใด รวมถึงการใช้ถ้อยคำสำนวนอย่างไร แต่เมื่อนิติกรผู้นั้นปฏิบัติงานมานานเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้วจะเกิดความรู้ความเข้าใจมากขึ้น การที่จะพัฒนาทักษะการเขียนหนังสือราชการให้มีความรวดเร็วและถูกต้องต้องอาศัยประสบการณ์ในการทำงาน การอ่านและการสังเกตว่าในอดีตที่ผ่านมาได้มีการปฏิบัติงานในเรื่องดังกล่าวไว้อย่างไร มีลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างไรและนำมาปรับใช้กับกรณีที่ได้รับผิดชอบ

5.3.4 การประสานงานคดี

ปัญหาอุปสรรคของการประสานงานคดีอยู่ที่การเลือกวิธีการที่จะประสานงานกับพนักงานอัยการซึ่งแต่ละคนจะมีบุคลิกลักษณะที่แตกต่างกันจึงต้องเลือกวิธีการติดต่อประสานงานให้เหมาะสมกับลักษณะของตัวพนักงานอัยการ

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การเพิ่มประสิทธิภาพการประสานงานคดีกับพนักงานอัยการในคดีแพ่งของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงวิธีการและขั้นตอนของการปฏิบัติหน้าที่ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งเพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคในการการปฏิบัติหน้าที่ของนิติกรในการประสานงานกับพนักงานอัยการในคดีแพ่ง ซึ่งผู้ศึกษาขอทำการสรุปผลการศึกษาทั้งหมดโดยแยกเป็นบทสรุปและข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียด ดังนี้ คือ

1. บทสรุป

1.1 วิธีการและขั้นตอนในการปฏิบัติงานของผู้ประสานงานคดีแพ่ง

1.1.1 การเตรียมการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีแพ่ง

การเตรียมการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีแพ่ง สามารถแบ่งประเภทของการขอความร่วมมือสำนักงานอัยการสูงสุดในการดำเนินคดีแพ่ง ได้ดังนี้

1.1.1.1 ในกรณีขอให้ฟ้องคดีหรือสำนวนว่าต่าง

กรณีที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรถูกโต้แย้งสิทธิและหน้าที่โดยเอกชน และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต้องขอความร่วมมือสำนักงานอัยการเพื่อจัดพนักงานอัยการว่าต่างคดีแทนสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งการเตรียมการของนิติกรผู้ประสานงานคดี ในกรณีการว่าต่างคดี มีดังนี้

ก. จัดทำสรุปข้อเท็จจริงแสดงความเป็นมาของคดี เริ่มต้นจากฐานะทางกฎหมายของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นโจทก์ ฐานะของจำเลย ความสัมพันธ์ของโจทก์กับจำเลย ข้อโต้แย้งสิทธิที่เกิดขึ้น การดำเนินการต่าง ๆ ที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้ดำเนินการตามกฎหมายไปแล้วในเบื้องต้น

ข. กำหนดเวลาในการส่งเรื่อง นิติกรผู้ประสานงานคดีต้องเร่งรัดรวบรวมพยานหลักฐานให้ครบถ้วนและรีบส่งเรื่องให้พนักงานอัยการก่อนครบกำหนดอายุความไม่น้อยกว่า 3 เดือน เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น

ค. การจัดทำหนังสือนำส่ง โดยนิติกรผู้ประสานงานคดีต้องจัดทำหนังสือนำส่งเสนอต่อเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรลงนามถึงอธิบดีอัยการ สำนักงานคดีแพ่ง ทั้งนี้ ต้องระบุความประสงค์ที่ชัดเจนว่าจะให้ฟ้องผู้ใด ทุณทรัพย์พร้อมเบี้ยจำนวนเท่าใด ต้องสรุปข้อเท็จจริงและส่งพยานเอกสารและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องส่งไปพร้อมหนังสือนำส่ง ซึ่งนิติกรผู้ประสานงานคดีต้องมี

ความรู้ถึงข้อกฎหมายเกี่ยวกับเขตอำนาจศาลว่าคดีนั้นๆ อยู่ในเขตอำนาจของศาลใด และต้องนำส่งถึงสำนักงานอัยการใดด้วย

ง. จัดเตรียมสรรพเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดี ได้แก่ หลักฐานของผู้ฟ้องคดี โดยหลักคือ เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ให้ครบถ้วน ตลอดจนหลักฐานของผู้ถูกฟ้องคดี ได้แก่ หลักฐานหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล การเป็นผู้แทนของนิติบุคคลหรือบัตรประจำตัวประชาชนของบุคคลและแบบรับรองรายการทะเบียนราษฎรซึ่งเป็นภูมิลำเนาของบุคคลที่จะถูกฟ้อง

1.1.1.2 ในกรณีขอให้แก้ต่างคดีแทน

กรณีสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรถูกเอกชนฟ้องคดีเป็นจำเลยต่อศาลแพ่ง ทำให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต้องขอความร่วมมือพนักงานอัยการในการแก้ต่างคดีแทนสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งการเตรียมการของนิติกรผู้ประสานงานคดีได้แก่

ก. จัดทำสรุปข้อเท็จจริงแสดงความเป็นมาของคดี เริ่มต้นจากฐานะทางกฎหมายโจทก์ ฐานะของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นจำเลย ความสัมพันธ์ของโจทก์กับจำเลย ข้อโต้แย้งสิทธิที่เกิดขึ้น สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ดำเนินการให้เป็นไปตามสิทธิที่กฎหมายกำหนดหรือสัญญากำหนดแล้วหรือไม่ อย่างไร ความประสงค์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรที่จะขอให้สำนักงานอัยการสูงสุดดำเนินการแก้ต่างคดีแทน พร้อมสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องให้สัมพันธ์กับข้อเท็จจริงดังกล่าวตามลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง

ข. กำหนดเวลาในการส่งเรื่อง ตามมติ ค.ร.ม. เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ.2549 กำหนดกรณีการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการในการแก้ต่างคดีแทนต้องส่งก่อนครบกำหนดยื่นคำให้การ และมีเวลาเพียงพอให้พนักงานอัยการสามารถรวบรวมข้อเท็จจริงและคำให้การได้

ค. การจัดทำหนังสือนำส่ง นิติกรผู้ประสานงานคดีต้องเสนอเรื่องต่อเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเพื่อลงนามในหนังสือนำส่งถึงอธิบดีการ สำนักงานคดีแพ่ง โดยในหนังสือนำส่งต้องระบุความประสงค์ที่ชัดเจนว่าขอให้แก้ต่างคดีให้กับจำเลยใดบ้าง และต้องส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องแนบไปพร้อมกับหนังสือนำส่ง โดยระบุว่าได้รับหมายไว้เมื่อใด โดยวิธีใด เช่น รับโดยมีผู้ลงชื่อรับหมาย โดยวิธีปิดหมาย หรือได้รับหมายทางไปรษณีย์และสรุปข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อต่อสู้ตามคำฟ้อง รวมทั้งสรุปข้อเท็จจริงที่เป็นประเด็นสำคัญของเรื่องกับส่งพยานเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง พร้อมระบุชื่อผู้ประสานงานคดีไว้ในหนังสือนำส่งด้วย โดยหากมีกรณีที่ไม่สามารถกำหนดระยะเวลายื่นคำให้การแล้วยังไม่สามารถส่งเรื่องได้ทัน ให้เสนอเรื่องให้เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรหรือจำเลยในคดียื่นคำร้องขอขยายระยะเวลายื่นคำให้การไปก่อน โดยขอขยายเพียง 1 ครั้งแล้วรีบส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการพิจารณาโดยด่วน

ง. กรณีขอให้แก้ต่างและฟ้องแย้ง เป็นกรณีที่ดินิกรผู้ประสานคดีมีความเห็นว่า สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรสมควรฟ้องคดีในคดีดังกล่าวด้วย ให้ระบุในหนังสือนำเสนอว่า ประสงค์ขอให้ฟ้องแย้งโจทก์รายใด ทุนทรัพย์เท่าใด โดยรวบรวมพยานหลักฐานและสรุปข้อเท็จจริง รวมทั้งส่งพยานเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องคำให้การ เช่นเดียวกับการขอให้ว่าต่างคดีแทน และต้องส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินการให้ทันภายในกำหนดเวลายื่นคำให้การ

จ. รวบรวมสรรพเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการดำเนินคดีแพ่ง โดยที่สำคัญได้แก่ หมายเรียกและสำเนาคำฟ้อง ตลอดจนใบแต่งตั้งทนายความซึ่งเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรหรือจำเลย ในคดีลงนามแล้ว พร้อมคำสั่งแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง และสำเนาบัตรประจำตัวของผู้แต่งตั้งทนายความ กรณีมอบอำนาจ ต้องแนบหนังสือมอบอำนาจและคำสั่งที่เกี่ยวข้องด้วย จำนวนอย่างน้อย 2 ชุด

1.1.2 การส่งเรื่องให้พนักงานอัยการ

การส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีแพ่ง นิติกรผู้ประสานคดีนั้น ๆ นำเรื่องพร้อม เอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมดส่งไปที่สำนักงานอัยการที่รับผิดชอบคดีด้วยตนเองหรือทางไปรษณีย์ตอบ รับภายในกำหนดเวลา แต่ถ้าเป็นกรณีเร่งด่วน เช่น คดีใกล้จะขาดอายุความ หรือใกล้จะครบกำหนด ยื่นคำให้การ ผู้ประสานงานคดีต้องนำส่งเรื่องด้วยตนเองพร้อมกับรอฟบพนักงานอัยการผู้รับผิดชอบ สำนวน เพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงในการทำคำฟ้องคำให้การด้วย

1.1.3 การดำเนินการภายหลังจากส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการ ซึ่งมีขั้นตอนในการ ดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

1.1.3.1 การดำเนินการก่อนยื่นคำฟ้อง ยื่นคำให้การ และฟ้องแย้ง

ก. ก่อนที่พนักงานอัยการจะทำการยื่นคำฟ้อง คำให้การ หรือฟ้องแย้ง นิติกร ผู้ประสานงานคดีต้องดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

- จัดทำใบแต่งตั้งทนายความ โดยใบแต่งตั้งทนายความต้องใช้แบบพิมพ์ของศาลยุติธรรม ซึ่งสามารถดาวน์โหลด (Download) ได้จากเว็บไซต์ของสำนักงานศาลยุติธรรม

- การเตรียมเงินค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี

1.1.3.2 การดำเนินการภายหลังยื่นคำฟ้อง ยื่นคำให้การ และฟ้องแย้ง นิติกร ผู้ประสานงานคดีต้องคอยประสานงานกับพนักงานอัยการ เพราะอาจมีกรณีที่ยังต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องอยู่ อันได้แก่ ตรวจสอบข้อเท็จจริง ทำแผนผังที่ตั้งของบ้านอันเป็นพวงลำเนาของจำเลย เพื่อให้พนักงานอัยการให้แถลงต่อศาล การเตรียมพยานบุคคลเพื่อเบิกความต่อศาล การตามประเด็น ไปสืบพยานที่ศาลอื่น การทำแผนที่พิพาทในการดำเนินคดีเกี่ยวกับที่ดิน การเผชิญสืบตรวจสอบ พยานหลักฐานนอกศาล การตรวจสอบสถานภาพการล้มละลายของลูกหนี้

1.2 ปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการประสานงานคดีแพ่ง

จากการวิเคราะห์งานด้านการประสานงานคดีของนิติกรของสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ประกอบการประชุมระดมสมอง (Brainstorming) ของนิติกรผู้มีประสบการณ์ในการประสานงานคดีแพ่งของสำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของนิติกรในการประสานงานกับพนักงานอัยการในคดีแพ่งได้ดังนี้

1.2.1 การตรวจสอบข้อเท็จจริง

ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญในการดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงคือการไม่ได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยอาจไม่ได้รับการใส่ใจบอกปิดไม่สนใจเพราะเห็นว่าเป็นเรื่องหน้าที่ หรือบางกรณีเห็นว่าหากให้ข้อมูลอาจมีความผิดได้ ซึ่งผลกระทบของการละเลยไม่ให้ข้อเท็จจริงอาจทำให้เสียหายต่อรูปคดีสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอาจต้องแพคดีไม่ได้รับการชดเชยความเสียหายหรือเสียสิทธิตามกฎหมายอย่างหนึ่งอย่างใดหรืออาจสร้างความเสียหายให้แก่ทางราชการหรือหากไม่ดำเนินการภายในเวลาที่เหมาะสมอาจทำให้คดีขาดอายุความจะส่งผลเสียหายต่อประโยชน์ของทางราชการ

ปัญหาอุปสรรคอีกประการหนึ่งในการตรวจสอบข้อเท็จจริงและการรวบรวมเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณาคือเรื่องระบบการจัดเก็บเอกสารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีอยู่เป็นจำนวนมากหรือบางหน่วยงานเห็นว่าการเก็บเอกสารเป็นภาระงานที่เกินจำเป็นและไม่เห็นความสำคัญ ก็อาจมีระบบการจัดเก็บที่ไม่ดีสับสนยาก

ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งคือความชัดเจนของถ้อยคำภาษาในเอกสารโดยเฉพาะในกรณีของบันทึกการประชุมรายงานการประชุมการจัดทำมติของที่ประชุมต้องมีความชัดเจนว่าที่ประชุมมีมติอย่างไรและด้วยเหตุผลใดแต่ก็มีบางหน่วยงานใช้วิธีการจดยานงานการประชุมในลักษณะเป็นการบันทึกความเห็นของผู้แสดงความคิดเห็นไว้ทั้งหมดแต่เมื่อถึงเวลาลงมติกลับไม่มีเหตุผลประกอบมติว่าคณะกรรมการหรือที่ประชุมมีมติเรื่องนั้นโดยมีเหตุผลว่าอย่างไรจึงต้องอาศัยการที่นายสรุปจากคำอภิปรายแสดงเหตุผลของกรรมการหรือผู้เข้าร่วมประชุมซึ่งหลายครั้งก็มีความเห็นที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงหากประธานที่ประชุมไม่สรุปถึงเหตุผลของการลงมติก็น่าจะทราบได้

ความยุ่งยากประการหนึ่งซึ่งเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อดำเนินคดีแพ่งได้แก่ การสรุปและการคำนวณค่าเสียหายที่แท้จริงรายบุคคล ซึ่งการสรุปจำนวนค่าเสียหายที่บุคคลต่าง ๆ ต้องชดใช้ให้กับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรโดยแยกเป็นรายบุคคลมีความยุ่งยากเพราะเอกสารมีจำนวนมาก และช่วงเวลาแตกต่างกัน

1.2.2 การวิเคราะห์ข้อกฎหมายและการวินิจฉัย

ปัญหาด้านการวิเคราะห์องค์ประกอบทางกฎหมายและนำข้อเท็จจริงมาปรับกับตัวบท ทั้งนี้ การวิเคราะห์องค์ประกอบทางกฎหมายและนำข้อเท็จจริงมาปรับกับตัวบทกฎหมายให้เข้ากับ ฐานความผิดต้องดำเนินการด้วยความละเอียดรอบคอบเพราะเกี่ยวข้องกับและเป็นการกระทบต่อ สิทธิเสรีภาพของบุคคล โดยเฉพาะเป็นบุคคลภาคเอกชน ซึ่งหากมีความผิดพลาดเกิดขึ้นอาจส่งผล ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอก

1.2.3 การจัดทำหนังสือราชการ

การทำหนังสือราชการนั้นอาจมีปัญหาในเรื่องของการเลือกรูปแบบหนังสือว่าจะใช้ หนังสือลักษณะใด รวมถึงการใช้ถ้อยคำสำนวนอย่างไร

1.2.4 การประสานงานคดี

ปัญหาอุปสรรคของการประสานงานคดีอยู่ที่การเลือกวิธีการที่จะประสานงานกับ พนักงานอัยการซึ่งแต่ละคนจะมีบุคลิกลักษณะที่แตกต่างกัน

1.3 แนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการประสานงานคดีแพ่ง

1.3.1 แนวทางการแก้ไขปัญหาในการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานเอกสาร

แนวทางการแก้ไขปัญหาในการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานเอกสาร นิติกร ผู้ปฏิบัติงานต้องวางแผนอย่างเป็นขั้นเป็นตอนเรียงตามลำดับโดยต้องเริ่มต้นจากรายงานผลการสอบ ข้อเท็จจริง เพื่อให้ได้ทราบถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินการ จากนั้นจึงแสวงหา ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมโดยการสอบถามข้อเท็จจริงที่ยังเป็นข้อสงสัยและขอเอกสารเพิ่มเติมจากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง

1.3.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาในด้านการวิเคราะห์องค์ประกอบทางกฎหมาย และนำข้อเท็จจริงมาปรับกับตัวบท

แนวทางแก้ไขปัญหาคือการพิจารณาวินิจฉัยข้อเท็จจริงประกอบข้อกฎหมายและการ นำเสนอแนวทางการดำเนินการ คือ นิติกรผู้ปฏิบัติงานในฐานะเลขานุการคณะกรรมการสอบ ข้อเท็จจริงต้อง ค้นคว้าตำรากฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อ่านและความเข้าใจข้อกฎหมายและศึกษา ทำความเข้าใจกับแนวคำพิพากษาศาลฎีกาเพื่อนำมาเทียบกับกรณีที่เกิดขึ้น

1.3.3 แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการสรุปและการคำนวณค่าเสียหายที่แท้จริง รายบุคคล

แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการสรุปและการคำนวณค่าเสียหายที่แท้จริงรายบุคคล นิติกรผู้ปฏิบัติงานต้องอ่านและทำความเข้าใจกับพยานเอกสารทั้งหมด จากนั้นจึงจัดเรียงเอกสาร ตามลำดับเหตุการณ์และช่วงเวลา พิจารณาว่าในแต่ละช่วงเวลาเกี่ยวข้องกับบุคคลใดบ้าง เมื่อเกิด

ความสับสนขึ้น ให้ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเรื่องดังกล่าวโดยตรง และประสานงานกับสำนักการคลังและงบประมาณเพื่อให้ความร่วมมือในการคำนวณค่าเสียหายและดอกเบี้ย

2. ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การปฏิบัติงานของนิติกรผู้ประสานงานในคดีแพ่งมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

2.1 ในระดับนิติกรรายบุคคล

ก. ควรกำหนดให้นิติกรผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการประสานงานคดีแพ่ง จัดทำเอกสารเกี่ยวกับการทบทวน และเพิ่มเติมองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีทางแพ่ง อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้นิติกรเกิดความรู้ ความสามารถ และมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการทำหน้าที่

ข. ควรกำหนดให้นิติกรผู้ปฏิบัติงานในทุกระดับจัดกิจกรรมการในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เกี่ยวกับองค์ความรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการแสวงหาและการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน และมีการจัดทำแนวทางหรือแนวปฏิบัติให้มีความชัดเจนเพื่อให้นิติกรผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการประสานงานคดี มีแนวทางปฏิบัติที่มีความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน

2.2 ในระดับสำนักกฎหมาย

ก. การมอบหมายงานคดี หากคดีความของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเรื่องใดมีความสำคัญหรือละเอียดหรือยุ่งยากหรือซับซ้อน ควรมีการเสนอความเห็นโดยตั้งคณะกรรมการที่มีความรู้ความสามารถหรือเกี่ยวข้องในเรื่องนั้น ๆ พิจารณาร่วมกัน หรือควรมีการมอบหมายให้เสนอความเห็นทางกฎหมายเป็นทีม

ข. ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลด้านกฎหมายและมีการพัฒนาปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ และควรมีการจัดเก็บเอกสารของสำนักกฎหมายอย่างเป็นระบบ และควรจัดให้มีหนังสือ กฎหมาย ตำรากฎหมายที่มีการใช้เป็นประจำไว้ประจำตามกลุ่มงานของสำนักกฎหมาย หรือจัดเก็บไว้ที่ห้องหน่วยเฉพาะกิจ เพื่อให้สามารถใช้สืบค้นข้อมูลได้ง่ายสะดวกและรวดเร็ว

ค. ควรจัดทำแนวทางการประสานงานคดีแพ่ง คดีอาญา และคดีปกครอง เพื่อใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานการประสานงานทางคดีของสำนักกฎหมาย เนื่องจากนิติกรแต่ละคนหรือ แต่ละกลุ่มงานไม่มีรูปแบบ หรือแนวทางการประสานงานคดีที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2.3 ในระดับนโยบายของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ควรส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหารือร่วมกันเพื่อบูรณาการองค์ความรู้และข้อมูล และจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการ เพื่อให้นิติกรหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีแนวทางในการทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานคดีแพ่ง การเป็นผู้กล่าวหาและการเป็นพยานในศาล ตลอดจนส่งเสริมให้มีการสร้างเครือข่ายเพื่อการประสานงาน

แลกเปลี่ยนข้อมูลในการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้นิติกรมีความรู้ความเชี่ยวชาญในการดำเนินกระบวนการในคดีความต่าง ๆ ซึ่งเป็นงานที่เป็นภารกิจหลักของสำนักกฎหมายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

กฎหมายในราชกิจจานุเบกษา

“ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง.” *ราชกิจจานุเบกษา*. /เล่ม 52 /- /หน้า 723 /20 มิถุนายน 2478

“พระธรรมนูญศาลยุติธรรม.” *ราชกิจจานุเบกษา*. /เล่ม 117. /ตอนที่ 44ก. /หน้า 1 /18 พฤษภาคม 2543

“พระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ.2553.” *ราชกิจจานุเบกษา*. /เล่ม 127 /ตอนที่ 75ก. /ฉบับพิเศษ หน้า 38 /7. ธันวาคม 2553

“ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐ และการดำเนินคดี พ.ศ.2561.” *ราชกิจจานุเบกษา*. /เล่ม 135 /ตอนพิเศษ 49 ง. /หน้า 2. /6 มีนาคม 2561

หนังสือทั่วไป

สำนักงานคดีแพ่ง สำนักงานอัยการสูงสุด. (2555).*คู่มือการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีแพ่ง*. กรุงเทพฯ.

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ - สกุล	นางสาววิภารัตน์ ฅมยา
ตำแหน่งปัจจุบัน	นิติกรชำนาญการพิเศษ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
คุณวุฒิการศึกษา	นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สถานที่ติดต่อ	กลุ่มงานกฎหมาย 2 สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
หมายเลขโทรศัพท์	ที่ทำงาน 02 357 3100 ต่อ 3128 ที่บ้าน 02 807 0174

ภาคผนวก

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี
พ.ศ. ๒๕๖๑

โดยที่สมควรกำหนดให้มีหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“คดี” หมายความว่า คดีแพ่ง คดีปกครอง คดีประเภทอื่นซึ่งมิใช่คดีอาญา และคดีซึ่งต้องดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการ

“ข้อพิพาท” หมายความว่า ข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายหรือตามสัญญาระหว่างหน่วยงานของรัฐ ซึ่งต้องมีการดำเนินคดีเกี่ยวกับข้อโต้แย้งดังกล่าว

“คู่กรณี” หมายความว่า หน่วยงานของรัฐซึ่งมีข้อพิพาทระหว่างกัน

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี

ข้อ ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามระเบียบนี้

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้คณะกรรมการเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาด

หมวด ๑

คณะกรรมการ

ข้อ ๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี” เรียกโดยย่อว่า “กยพ.” ประกอบด้วย

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานกรรมการ

(๒) ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงยุติธรรม เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะรัฐมนตรี และอัยการสูงสุด เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีอัยการ สำนักงานการยุติการดำเนินคดีแพ่งและอนุญาโตตุลาการ เป็นกรรมการและเลขานุการ และรองอธิบดีอัยการ สำนักงานการยุติการดำเนินคดีแพ่งและอนุญาโตตุลาการ ที่อัยการสูงสุดมอบหมายจำนวนหนึ่งคน เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๖ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐ
 (๒) พิจารณาชี้ขาดความเห็นแย้งกรณีอัยการสูงสุดเห็นว่าควรยุติการดำเนินคดีของหน่วยงานของรัฐ
 (๓) ดำเนินการเกี่ยวกับข้อพิพาทซึ่งอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรี ตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

(๔) เสนอแนะความเห็นและแนวทางปฏิบัติในการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐ การดำเนินคดี และเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อคณะรัฐมนตรี

(๕) เรียกให้คู่กรณี หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง หรือบุคคลใดมาชี้แจงข้อเท็จจริง จัดส่งเอกสารหรือพยานหลักฐาน จัดทำคำแปลภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย และให้ผู้เชี่ยวชาญ ทำการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐาน เพื่อประกอบการพิจารณา

(๖) วางระเบียบหรือแนวปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินการตามระเบียบนี้เป็นไปโดยรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ข้อ ๗ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมของคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การพิจารณาชี้ขาดของที่ประชุมให้ถ้อยเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ ๘ คณะกรรมการจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใด ตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้

ให้นำความในข้อ ๗ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

ข้อ ๙ ให้สำนักงานการยุติการดำเนินคดีแพ่งและอนุญาโตตุลาการ สำนักงานอัยการสูงสุด ทำหน้าที่สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ และให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานจากคู่กรณีทุกฝ่าย เพื่อทำความเข้าใจเสนอต่ออัยการสูงสุดในการดำเนินการตามระเบียบนี้

(๒) เรียกให้คู่กรณี หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง หรือบุคคลใดมาชี้แจงข้อเท็จจริง จัดส่งเอกสารหรือพยานหลักฐาน จัดทำคำแปลภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย และให้ผู้เชี่ยวชาญ ทำการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐาน เพื่อประกอบการพิจารณา

(๓) เข้าตรวจหรือดำเนินการให้มีการตรวจสถานที่ ทรัพย์สิน หรือยานพาหนะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๔) ปฏิบัติงานธุรการ งานการประชุม และจัดทำรายงานการประชุมของคณะกรรมการ

(๕) รวบรวมและจัดทำงานวิชาการของคณะกรรมการ และศึกษาหาข้อมูลต่าง ๆ

(๖) จัดพิมพ์และเผยแพร่คำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการ

(๗) ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องกับงานของคณะกรรมการหรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงในการดำเนินการตาม (๒) และ (๓) ให้คู่กรณีเป็นผู้ชำระตามที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด

ข้อ ๑๐ ค่าใช้จ่ายสำหรับการประชุม เบี้ยประชุม หรือค่าตอบแทนของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามระเบียบนี้ ให้เบิกจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายของสำนักงานอัยการสูงสุด

หมวด ๒

การพิจารณาข้อพิพาทเพื่อยุติการดำเนินคดีระหว่างหน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๑๑ เมื่อมีข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐ ให้คู่กรณีฝ่ายที่เรียกร้องแจ้งข้อเรียกร้องหรือข้อโต้แย้งสิทธิไปยังคู่กรณีฝ่ายที่ถูกเรียกร้อง โดยระบุให้ทราบถึงข้อเท็จจริงและข้อเรียกร้อง หากคู่กรณีฝ่ายที่ถูกเรียกร้องเห็นว่ามิพยานหลักฐานว่าตนต้องรับผิดชอบและไม่ติดใจโต้แย้งในเรื่องจำนวนค่าเสียหาย ให้คู่กรณีฝ่ายที่ถูกเรียกร้องดำเนินการตามข้อเรียกร้องหรือชำระค่าเสียหายให้แก่คู่กรณีฝ่ายที่เรียกร้องให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่ข้อพิพาทตามข้อ ๑๑ ไม่อาจยุติได้ภายในเวลาอันสมควรเนื่องจากคู่กรณีฝ่ายที่ถูกเรียกร้องปฏิเสธหรือไม่ยอมชำระหนี้ ให้คู่กรณีฝ่ายที่เรียกร้องเสนอข้อพิพาทไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดภายในอายุความหรือกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี เพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป

หนังสือเสนอข้อพิพาทไปยังสำนักงานอัยการสูงสุด ให้ลงนามโดยบุคคลผู้มีอำนาจกระทำการแทนของคู่กรณีฝ่ายที่เรียกร้อง ในกรณีที่มอบอำนาจให้ผู้อื่นกระทำการแทน จะต้องมีหลักฐานการมอบอำนาจแสดงประกอบด้วย

เมื่อคู่กรณีฝ่ายที่เรียกร้องเสนอข้อพิพาทไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดภายในอายุความหรือกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว ห้ามมิให้คู่กรณีฝ่ายที่ถูกเรียกร้องยกอายุความหรือกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีขึ้นต่อสู้ในภายหลัง

เพื่อประโยชน์ในการนับอายุความหรือกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามวรรคสาม ในกรณีส่งหนังสือเสนอข้อพิพาททางไปรษณีย์ ให้กระทำโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน และให้ถือว่าวันที่ส่งหนังสือเสนอข้อพิพาทแก่เจ้าหน้าที่ไปรษณีย์เป็นวันที่ยื่นหนังสือเสนอข้อพิพาทต่อสำนักงานอัยการสูงสุด

ให้นำความในข้อนี้มาใช้บังคับแก่กรณีที่คู่กรณีฝ่ายที่ถูกเรียกร้องได้ใช้สิทธิเรียกร้องแย้งด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๑๓ เมื่อสำนักงานอัยการสูงสุดได้รับหนังสือเสนอข้อพิพาทจากคู่กรณีฝ่ายที่เรียกร้องแล้ว ให้พิจารณาหนังสือแจ้งข้อเรียกร้องของคู่กรณีฝ่ายที่เรียกร้องไปยังคู่กรณีฝ่ายที่ถูกเรียกร้องเพื่อให้ชี้แจง แก่ข้อเรียกร้องดังกล่าว ในกรณีนี้ให้คู่กรณีฝ่ายที่ถูกเรียกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงและเหตุผลว่าจะรับหรือ ปฏิเสธความรับผิดชอบตามที่ถูกร้องภายในระยะเวลาที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด

ในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายที่ถูกเรียกร้องมิได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและเหตุผลภายในระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าคู่กรณีฝ่ายที่ถูกเรียกร้องสละสิทธิในการชี้แจงข้อเท็จจริงและเหตุผล เกี่ยวกับข้อพิพาทที่ถูกร้อง และให้สำนักงานอัยการสูงสุดดำเนินการต่อไป

ข้อ ๑๔ ในการพิจารณาเรื่องข้อพิพาท ให้สำนักงานอัยการสูงสุดเปิดโอกาสให้คู่กรณีรับทราบ ข้อเท็จจริงและตรวจเอกสารอย่างเพียงพอ รวมทั้งชี้แจงและแสดงพยานหลักฐานประกอบข้ออ้างหรือข้อเถียง ของตนตามควรแก่กรณี

ข้อ ๑๕ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีอำนาจที่จะไกล่เกลี่ยให้คู่กรณีได้ตกลงกัน หรือ ประนีประนอมยอมความกันในข้อพิพาท

ข้อ ๑๖ เมื่ออัยการสูงสุดได้มีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับความรับผิดชอบตามข้อเรียกร้องในข้อพิพาท เรื่องใดแล้ว ให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยให้คู่กรณีทราบ เพื่อให้คู่กรณีได้มีโอกาส เจริญจากตกลงกันหรือแสดงเหตุผลโต้แย้งคำวินิจฉัยดังกล่าว และให้คู่กรณีแจ้งผลการเจริญจากตกลง หรือเหตุผลโต้แย้งคำวินิจฉัยภายในระยะเวลาที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด

ในกรณีที่คู่กรณีทุกฝ่ายเห็นพ้องกับคำวินิจฉัยของอัยการสูงสุด ให้คำวินิจฉัยนั้นเป็นอันยุติและ ผูกพันคู่กรณี และให้คู่กรณีถือปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของอัยการสูงสุดดังกล่าวต่อไป

ในกรณีที่ไม่ปรากฏว่าคู่กรณีทุกฝ่ายเห็นพ้องกับคำวินิจฉัยของอัยการสูงสุดภายในระยะเวลา ที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง หรือคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้แสดงเหตุผลโต้แย้งคำวินิจฉัยของอัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี ให้สำนักงานอัยการสูงสุดเสนอข้อพิพาทดังกล่าวต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาชี้ขาดต่อไป

ข้อ ๑๗ เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาข้อพิพาทของคู่กรณีและมีคำวินิจฉัยชี้ขาดเป็นประการใดแล้ว ให้คำวินิจฉัยชี้ขาดเป็นที่สุด และให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยชี้ขาดดังกล่าวให้คู่กรณีทราบ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการได้รับรองมติเกี่ยวกับข้อพิพาท เพื่อให้คู่กรณีถือปฏิบัติตาม คำวินิจฉัยชี้ขาดดังกล่าวต่อไป

เมื่อสำนักงานอัยการสูงสุดได้แจ้งคำวินิจฉัยชี้ขาดให้คู่กรณีทราบแล้ว หากปรากฏว่าคู่กรณี ฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการภายในเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยชี้ขาด ให้คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งมีหนังสือแจ้งให้สำนักงานอัยการสูงสุดทราบ

เมื่อสำนักงานอัยการสูงสุดได้รับแจ้งตามวรรคสองแล้ว ให้มีหนังสือแจ้งเตือนคู่กรณีฝ่ายที่ ต้องรับผิดชอบให้ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยชี้ขาดดังกล่าว หากคู่กรณีฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบยังเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตาม ให้มีหนังสือเสนอให้ประธานกรรมการมีหนังสือถึงรัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือผู้มีอำนาจกำกับหรือควบคุมดูแล หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นเพื่อแจ้งให้คู่กรณีฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบปฏิบัติตามคำวินิจฉัยชี้ขาดดังกล่าว และหาก ยังคงเพิกเฉยอยู่อีกให้ประธานกรรมการเสนอเรื่องต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรต่อไป

ข้อ ๑๘ ในกรณีที่คำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการอาจมีผลกระทบต่อส่วนได้เสียของบุคคลภายนอกซึ่งไม่อาจยุติได้ในฝ่ายบริหาร คณะกรรมการจะไม่พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดก็ได้

ข้อ ๑๙ การทบทวนคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการจะกระทำได้เมื่อมีพยานหลักฐานใหม่อันสำคัญและไม่อาจเสนอได้ก่อนการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการ

ข้อ ๒๐ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดจัดทำรายงานสรุปคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบทุกหกเดือน

หมวด ๓

การพิจารณาดำเนินคดีระหว่างหน่วยงานของรัฐกับเอกชน

ข้อ ๒๑ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่กับเอกชนในทางแพ่งหรือกรณีที่หน่วยงานของรัฐจำเป็นต้องใช้สิทธิทางศาล ให้ส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการซึ่งมีหน้าที่และอำนาจดำเนินคดีเรื่องนั้นโดยตรงดำเนินการ

รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ดำเนินธุรกิจการค้าหรือการบริการเป็นปกติธุระ และมีข้อพิพาทอันเกี่ยวกับธุรกิจการค้าหรือการบริการนั้น อาจดำเนินคดีเองโดยไม่ส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการดำเนินการก็ได้

ในการดำเนินการฟ้องร้องคดีทุกประเภท ให้หน่วยงานของรัฐเร่งรัดให้เจ้าหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐานให้ครบถ้วนและรีบส่งเรื่องไปยังพนักงานอัยการก่อนครบกำหนดอายุความไม่น้อยกว่าสามเดือนเพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการดำเนินการตามวรรคหนึ่งหรือรับผิดชอบดำเนินคดีเองตามวรรคสอง หน่วยงานของรัฐดังกล่าวอาจว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อช่วยดำเนินการในเรื่องนั้นด้วยก็ได้

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐมีข้อพิพาทที่มีความจำเป็นจะต้องใช้ความรู้ทางเทคนิคเฉพาะในประเด็นอันเป็นสาระสำคัญแห่งคดีหรือเป็นการดำเนินคดีในต่างประเทศ หน่วยงานของรัฐนั้นสามารถจ้างผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านดำเนินคดีได้

ข้อ ๒๒ ในกรณีที่พนักงานอัยการพิจารณาแล้วเห็นว่าคดีนั้นหน่วยงานของรัฐอยู่ในฐานะเสียเปรียบหรือการดำเนินคดีไม่ก่อให้เกิดประโยชน์หรือไม่คุ้มค่า ให้แจ้งฐานะคดีและความเห็นควรยุติเรื่องให้หน่วยงานของรัฐพิจารณา หากหน่วยงานของรัฐเห็นพ้องด้วยกับความเห็นของพนักงานอัยการให้การดำเนินคดีเรื่องนั้นเป็นอันยุติ

ข้อ ๒๓ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐมีความเห็นขัดหรือแย้งกับความเห็นของพนักงานอัยการตามข้อ ๒๒ ให้แจ้งความเห็นไปยังพนักงานอัยการ และให้พนักงานอัยการส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดพิจารณา

ถ้าอัยการสูงสุดเห็นพ้องกับหน่วยงานของรัฐ ให้แจ้งพนักงานอัยการเพื่อดำเนินการต่อไป แต่หากอัยการสูงสุดเห็นแตกต่างจากความเห็นของหน่วยงานของรัฐ ให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการพิจารณา

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นพ้องกับความเห็นของอัยการสูงสุด มติของคณะกรรมการผูกพันหน่วยงานของรัฐ แต่หากคณะกรรมการเห็นควรให้ดำเนินคดีต่อไป ให้อัยการสูงสุดพิจารณาดำเนินการตามมติของคณะกรรมการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการอัยการประกาศกำหนด ตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ

คดีใดจะขาดอายุความฟ้องร้อง ให้พนักงานอัยการดำเนินการฟ้องคดีภายในกำหนดอายุความ โดยไม่ต้องรอผลการวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการ

ข้อ ๒๔ ให้นำความในข้อ ๒๑ ข้อ ๒๒ และข้อ ๒๓ มาใช้บังคับกับการอุทธรณ์ ฎีกา การยื่นคำให้การ และการยื่นคำร้องอื่นใดโดยอนุโลม

ข้อ ๒๕ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐมีข้อโต้แย้งกับเอกชนเป็นคดีปกครองหรือกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐตกเป็นคู่กรณีในคดีปกครอง ให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นคู่กรณีส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการซึ่งมีหน้าที่และอำนาจดำเนินคดีปกครองโดยตรงดำเนินการ เว้นแต่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นมีเจ้าหน้าที่หรือนิติกรซึ่งมีความรู้ความสามารถอยู่แล้ว และประสงค์จะดำเนินคดีเอง ก็ให้ดำเนินการได้

ให้นำความในข้อ ๒๑ ข้อ ๒๒ ข้อ ๒๓ และข้อ ๒๔ มาใช้บังคับกับการดำเนินคดีปกครอง โดยอนุโลม

ข้อ ๒๖ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่กับเอกชนในคดีแพ่งหรือคดีปกครองที่ต้องใช้อุญาโตตุลาการในการระงับข้อพิพาทก่อนนำคดีขึ้นสู่ศาล ให้ส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการซึ่งมีหน้าที่และอำนาจดำเนินคดีในชั้นอุญาโตตุลาการโดยตรงดำเนินการ

ให้นำความในข้อ ๒๑ ข้อ ๒๒ ข้อ ๒๓ และข้อ ๒๔ มาใช้บังคับกับการดำเนินคดีในชั้นอุญาโตตุลาการโดยอนุโลม

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๗ การพิจารณาชี้ขาดข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐ และการพิจารณาชี้ขาดการดำเนินคดีทั้งปวง ซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในคณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติในการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๙ ในวันก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้คณะกรรมการตามระเบียบนี้เป็นผู้มีอำนาจพิจารณาชี้ขาดต่อไป และให้ถือว่าบรรดากระบวนการพิจารณาที่พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด หรือคณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติในการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้ดำเนินการ

ไว้ก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ เป็นกระบวนการพิจารณาของพนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด หรือคณะกรรมการตามระเบียบนี้ด้วย แล้วแต่กรณี

ข้อ ๒๘ การบังคับตามคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติในการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๙ ที่ยังคงดำเนินการอยู่ในวันก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้บังคับตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี